

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne ... 2016,

kterým se mění zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o platebním styku

Čl. I

Zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění zákona č. 156/2010 Sb., zákona č. 139/2011 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 37/2012 Sb. a zákona č. 261/2014 Sb., se mění takto:

1. § 1 včetně nadpisu a poznámek pod čarou č. 1 a 2 zní:

„§ 1

Předmět úpravy

Tento zákon zpracovává příslušné předpisy Evropské unie¹⁾, zároveň navazuje na přímo použitelné předpisy Evropské unie²⁾ a upravuje

a) činnost některých osob oprávněných poskytovat platební služby a vydávat elektronické peníze, včetně činnosti těchto osob v zahraničí,

b) účast v platebních systémech a vznik a provozování platebních systémů s neodvolatelností zúčtování,

c) práva a povinnosti poskytovatelů platebních služeb (dále jen „poskytovatel“) a uživatelů platebních služeb (dále jen „uživatel“),

d) práva a povinnosti vydavatelů elektronických peněz (dále jen „vydavatel“) a držitelů elektronických peněz (dále jen „držitel“),

e) práva a povinnosti podnikatelů, kteří prostřednictvím internetových stránek srovnávají úplaty za služby spojené s platebním účtem uplatňované různými poskytovateli (dále jen „provozovatel srovnávacích stránek“),

f) používání jednotného označení k označení služeb spojených s platebním účtem,

g) postup při změně platebního účtu,

h) přístup k platebnímu účtu.

¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/26/ES ze dne 19. května 1998 o neodvolatelnosti zúčtování v platebních systémech a v systémech vypořádání obchodů s cennými papíry, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/44/ES.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje směrnice 97/5/ES, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/111/ES.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/44/ES ze dne 6. května 2009, kterou se mění směrnice 98/26/ES o neodvolatelnosti zúčtování v platebních systémech a v systémech vypořádání obchodů s cennými papíry a směrnice 2002/47/ES o dohodách o finančním zajištění, pokud jde o propojené systémy a pohledávky z úvěru.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/110/ES ze dne 16. září 2009 o přístupu k činnosti institucí elektronických peněz, o jejím výkonu a o obezřetnostním dohledu nad touto činností, o změně směrnic 2005/60/ES a 2006/48/ES a o zrušení směrnice 2000/46/ES.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/78/EU ze dne 24. listopadu 2010, kterou se mění směrnice 98/26/ES, 2002/87/ES, 2003/6/ES, 2003/41/ES, 2003/71/ES, 2004/39/ES, 2004/109/ES, 2005/60/ES, 2006/48/ES, 2006/49/ES a 2009/65/ES s ohledem na pravomoci Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro bankovníctví), Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění) a Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy).

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/92/EU ze dne 23. července 2014 o porovnatelnosti poplatků souvisejících s platebními účty, změně platebního účtu a přístupu k platebním účtům se základními prvky.

²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 924/2009 ze dne 16. září 2009 o přeshraničních platbách ve Společenství a zrušení nařízení (ES) č. 2560/2001, v platném znění.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 260/2012 ze dne 14. března 2012, kterým se stanoví technické a obchodní požadavky pro úhrady a inkasa v eurech a kterým se mění nařízení (ES) č. 924/2009.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/751 ze dne 29. dubna 2015 o mezibankovních poplatcích za karetní platební transakce.“.

CELEX 32014L0092

2. V § 2 se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje čárkou a doplňují se písmena g) až k), která znějí:

g) úhradou převod peněžních prostředků z platebního účtu plátce na platební účet příjemce na základě platebního příkazu, který dává plátce přímo svému poskytovateli,

h) trvalým příkazem platební příkaz plátce k provádění převodů peněžních prostředků z platebního účtu plátce v předem určených dnech nebo v pravidelně se opakujících intervalech,

i) možností přečerpání výslovné ujednání smluvních stran o zpřístupnění peněžních prostředků, které přesahují aktuální zůstatek na platebním účtu spotřebitele,

j) překročením faktické zpřístupnění více peněžních prostředků, než je zůstatek na platebním účtu nebo než je smluvená možnost přečerpání,

k) službou spojenou s platebním účtem platební nebo jiná služba poskytnutá v souvislosti s otevřením nebo vedením platebního účtu, včetně překročení, možnosti přečerpání,

vydávání nástrojů uvedených v § 3 odst. 3 písm. c) bodech 1 až 3 a platebních transakcí prováděných těmito nástroji.“.

CELEX 32014L0092

3. V § 2 odst. 2 písm. e) bodu 4 se slovo „úhradě“ nahrazuje slovem „uhrazení“.
4. V § 2 odst. 3 se písmeno c) zrušuje.

Dosavadní písmena d) až k) se označují jako písmena c) až j).

5. V § 2 se na konci odstavce 3 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno k), které zní:

„k) osobou oprávněně pobývajícím v členském státě

1. občan členského státu, jakož i jeho rodinný příslušník podle zákona upravujícího pobyt cizinců na území České republiky,
2. cizinec pobývajícím na území České republiky přechodně nebo trvale podle zákona upravujícího pobyt cizinců na území České republiky,
3. cizinec, který na území České republiky požádal o udělení mezinárodní ochrany anebo kterému byl udělen azyl nebo doplňková ochrana podle zákona upravujícího azyl,
4. cizinec pobývajícím na území České republiky podle zákona upravujícího dočasnou ochranu cizinců,
5. osoba pobývajícím na území České republiky podle zákona upravujícího pobyt ozbrojených sil jiných států na území České republiky,
6. osoba požívající na území České republiky výsad a imunit podle mezinárodního práva,
7. osoba, která oprávněně pobývá na území jiného členského státu.“.

CELEX 32014L0092

6. V § 75 odst. 4 větě druhé se za slovo „změně“ vkládají slova „závazku ze“.
7. V § 84 písm. a), § 94 odst. 1 větě první a druhé, § 94 odst. 3 úvodní části ustanovení, § 94 odst. 3 písm. a) až d) a § 94 odst. 4 se za slovo „změnu“ vkládají slova „závazku z“.
8. V § 84 písm. c), § 94 odst. 3 písm. d), § 94 odst. 4 a § 95 odst. 1 větě první se slova „rámcovou smlouvu“ nahrazují slovy „závazek z rámcové smlouvy“.
9. V části čtvrté hlavě I dílu 2 se za § 91 vkládá nový § 91a, který včetně nadpisu zní:

„§ 91a

Informace o trvalých příkazech a inkasech

Poskytovatel poskytne uživateli na jeho žádost informace o jeho stávajících trvalých příkazech a souhlasech k inkasu, které uživatel sdělil při jejich udělení.

CELEX 32014L0092

10. V části čtvrté hlavě I nadpisu dílu 3 se za slovo „výpověď“ vkládají slova „závazku z“.
11. V nadpisu § 94 se za slovo „Změna“ vkládají slova „závazku z“.
12. V § 94 odst. 1 větě první se za slovo „změna“ vkládají slova „závazku z“.
13. V § 94 odst. 2 větě první se za slova „o změnu“ vkládají slova „závazku z“.
14. V nadpisu nad § 95 se za slovo „Výpověď“ vkládají slova „závazku z“.
15. V § 95 odst. 1 větě první se za slovo „byla“ vkládají slova „rámcová smlouva“.
16. V § 95 odst. 1 větě druhé se slova „rámcová smlouva“ nahrazují slovy „závazek z rámcové smlouvy“.
17. V § 95 odst. 2 větě první se za slovo „výpověď“ vkládají slova „závazku z“ a slova „rámcová smlouva trvala“ se nahrazují slovy „závazek z rámcové smlouvy trval“.
18. V § 96 odst. 1 větě první se slova „rámcovou smlouvu uzavřenou“ nahrazují slovy „závazek z rámcové smlouvy uzavřené“.
19. V § 97 se za slovo „výpovědi“ a za slovo „zániku“ vkládají slova „závazku z“.
20. V § 100 odst. 1 úvodní části ustanovení se za slovo „prostředek“ vkládá slovo „pouze“.
21. Za část čtvrtou se vkládá nová část pátá, která včetně nadpisu zní:

„ČÁST PÁTÁ

ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ O NĚKTERÝCH PLATEBNÍCH ÚČTECH

Hlava I

Porovnatelnost služeb spojených s platebním účtem

§ 124d

Jednotné označení

(1) Poskytovatel ve smlouvě o platebním účtu, je-li uzavřena v písemné formě, v informacích poskytovaných před uzavřením smlouvy o platebních službách a v písemných obchodních a reklamních informačních sděleních určených spotřebitelům použije k pojmenování služeb spojených s platebním účtem jednotné označení.

(2) Poskytovatel může k pojmenování služeb spojených s platebním účtem použít jiné označení pouze tehdy, uvede-li zřetelně i jejich jednotné označení. V předmluvních informacích o úplatě a v přehledu o úplatě za poskytnuté služby může poskytovatel uvést jiné označení pouze jako doplnění jednotného označení.

(3) Služby spojené s platebním účtem, na které se vztahuje jednotné označení, jejich jednotné označení a charakteristiku stanoví prováděcí právní předpis tak, aby se jednotné označení vztahovalo na 10 až 20 služeb spojených s platebním účtem, které jsou zpoplatněny alespoň jedním poskytovatelem a které jsou v České republice spotřebiteli nejvíce využívány nebo jsou pro spotřebitele spojeny s nejvyššími náklady.

§ 124e

Společná nabídka služeb a zboží

Nabízí-li poskytovatel spolu s vedením platebního účtu zboží nebo službu, která není službou spojenou s platebním účtem, informuje uživatele s dostatečným předstihem před uzavřením smlouvy o platebním účtu, zda lze uzavřít smlouvu o platebním účtu i bez nákupu tohoto zboží nebo čerpání této služby a o úplatě za jednotlivé zboží a služby.

§ 124f

Předmluvní informace o úplatě

(1) Poskytovatel poskytne uživateli s dostatečným předstihem před uzavřením smlouvy o platebním účtu předmluvní informace o úplatě za služby spojené s platebním účtem, na které se vztahuje jednotné označení. Ustanovení § 80 odst. 3 se použije obdobně.

(2) Předmluvní informace o úplatě musí být určité, srozumitelné, přehledné a vyjádřené v úředním jazyce státu, v němž je platební služba nabízena, a v měně, ve které je platební účet veden. Strany si mohou dohodnout poskytnutí těchto informací v jiném jazyce nebo jiné měně.

(3) Poskytovatel poskytne předmluvní informace o úplatě v samostatném dokumentu, jehož podobu stanoví přímo použitelný předpis Evropské unie, kterým se provádí čl. 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/92/EU.

(4) Předmluvní informace o úplatě musí být čitelné bez zvláštních obtíží, a to i při jejich reprodukci v černobílé podobě, a musí obsahovat informaci, že nepředstavují úplné znění smlouvy o platebních službách ani informací poskytovaných před uzavřením smlouvy o platebních službách. Jsou-li služby spojené s platebním účtem poskytovány jako soubor služeb za souhrnnou úplatu, obsahují předmluvní informace o úplatě informaci o této souhrnné úplatě, výčet takto poskytovaných služeb a informace o úplatě za služby poskytnuté nad rámec tohoto souboru služeb.

(5) Poskytovatel bezplatně zpřístupní předmluvní informace o úplatě na svých internetových stránkách a ve svých obchodních prostorách.

(6) Poskytovatel bezplatně poskytne předmluvní informace o úplatě tomu, kdo o ně požádá.

§ 124g

Seznam označení

(1) Poskytovatel bezplatně zpřístupní na svých internetových stránkách a ve svých obchodních prostorách seznam jednotných označení služeb spojených s platebním účtem, na které se povinnost jednotného označení vztahuje, včetně charakteristiky těchto služeb.

(2) Vedle jednotných označení může seznam obsahovat i označení a charakteristiky dalších služeb spojených s platebním účtem, na které se povinnost jednotného označení nevztahuje.

(3) Informace obsažené v seznamu označení musí být určité a srozumitelné.

(4) Poskytovatel bezplatně poskytne seznam označení tomu, kdo o něj požádá.

§ 124h

Přehled o úplatě za poskytnuté služby

(1) Poskytovatel bezplatně poskytne uživateli vždy do konce února přehled o úplatě za poskytnuté služby spojené s platebním účtem za předchozí kalendářní rok. Na žádost uživatele poskytovatel bezplatně poskytne tento přehled v listinné podobě.

(2) Přehled o úplatě za poskytnuté služby obsahuje alespoň

a) jednotkovou úplatu za poskytnutou službu a počet poskytnutí dané služby,

b) celkovou úplatu za jednotlivé služby,

c) celkovou úplatu za všechny služby,

d) úrokovou sazbu spotřebitelského úvěru poskytnutého ve formě možnosti přečerpání,

e) celkovou částku úroků zaplacenou uživatelem za úvěr poskytnutý ve formě možnosti přečerpání,

f) úrokovou sazbu, již jsou úročeny peněžní prostředky na platebním účtu, a

g) celkovou částku úroků připsaných k zůstatku peněžních prostředků na platebním účtu,

h) údaje o smluvní pokutě a úrocích z prodlení požadovaných poskytovatelem.

(3) Přehled o úplatě za poskytnuté služby musí být určitý, srozumitelný, přehledný a vyjádřený v úředním jazyce státu, v němž je platební služba nabízena, a v měně, ve které je platební účet veden. Strany si mohou dohodnout poskytování tohoto přehledu v jiném jazyce nebo jiné měně.

(4) Poskytovatel poskytne přehled o úplatě za poskytnuté služby v dokumentu, jehož podobu stanoví přímo použitelný předpis Evropské unie, kterým se provádí čl. 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/92/EU.

§ 124i

Srovnávací stránky

(1) Provozovatel srovnávacích stránek zajistí, aby

a) se poskytovatelům dostalo rovného zacházení při uveřejnění výsledků srovnání,

b) tyto srovnávací stránky umožňovaly bezplatné srovnání všech služeb spojených s platebním účtem, na které se vztahuje povinnost jednotného označení,

c) tyto srovnávací stránky obsahovaly údaje o jeho osobě,

d) tyto srovnávací stránky obsahovaly údaj o tom, že jejich provozování a obsah podléhá dohledu,

e) informace uvedené na těchto srovnávacích stránkách byly pravdivé, určité, srozumitelné a aktualizované alespoň vždy ke konci kalendářního čtvrtletí,

f) pojmenování služeb spojených s platebním účtem na těchto srovnávacích stránkách odpovídalo jednotnému označení stanovenému prováděcím právním předpisem podle § 124d odst. 3,

g) srovnání bylo provedeno na základě jasných a objektivních kritérií, která předem na těchto srovnávacích stránkách uveřejní,

h) tyto srovnávací stránky obsahovaly informaci o datu poslední aktualizace uveřejněných informací,

i) výsledky srovnání úplat obsahovaly informace o úplné nabídce služeb spojených s platebním účtem na trhu platebních služeb v České republice, nebo alespoň jeho významné části, a

j) v případě, že výsledky srovnání úplat neobsahují informace o úplné nabídce služeb spojených s platebním účtem na trhu platebních služeb v České republice, byla tato skutečnost uvedena na těchto srovnávacích stránkách před uvedením výsledků srovnání.

(2) Provozovatel srovnávacích stránek zavede vhodné postupy k přijímání podnětů týkajících se nesprávnosti výsledků srovnání.

(3) Před zahájením provozu srovnávacích stránek oznámí provozovatel srovnávacích stránek České obchodní inspekci a České národní bance své jméno nebo obchodní firmu, den zahájení provozu a adresu těchto srovnávacích stránek. O úmyslu ukončit provozování srovnávacích stránek informuje provozovatel bez zbytečného odkladu Českou obchodní inspekci a Českou národní banku a oznámí jim den předpokládaného ukončení provozu.

(4) Česká obchodní inspekce a Česká národní banka uveřejňují údaje, které obdrží podle odstavce 3, na svých internetových stránkách.

Hlava II

Změna platebního účtu

Díl 1

Vnitrostátní změna platebního účtu

§ 124j

Zahájení změny platebního účtu

(1) Poskytovatel, který s uživatelem uzavřel smlouvu o platebním účtu a kterého uživatel požádal o změnu platebního účtu (dále jen „nový poskytovatel“), umožní tomuto uživateli prostřednictvím formuláře

a) určit poskytovatele, který uživateli vede platební účet a má provést činnosti uvedené v § 124k (dále jen „dosavadní poskytovatel“),

b) určit, které činnosti podle § 124k odst. 1 má dosavadní poskytovatel provést,

c) jednotlivě uvést převody peněžních prostředků, které má nový poskytovatel začít provádět podle § 124l odst. 4, dosavadní poskytovatel přestat provádět podle § 124k odst. 1 písm. b) a o kterých má dosavadní poskytovatel předat informace novému poskytovateli podle § 124k odst. 2, nebo určit, že se tyto činnosti mají týkat všech těchto převodů,

d) určit den, k němuž má dosavadní poskytovatel provést činnosti podle § 124k odst.

1.

e) určit, zda si přeje obdržet informace podle § 124k odst. 3,

f) určit, zda má nový poskytovatel informovat plátce nebo příjemce o změně platebního účtu podle § 124l odst. 1, a uvést příslušné kontaktní údaje,

g) určit den, od něhož má nový poskytovatel začít provádět převody peněžních prostředků podle § 124l odst. 4,

h) určit, zda vypovídá závazek ze smlouvy o platebním účtu, kterou uzavřel s dosavadním poskytovatelem.

(2) Formulář podle odstavce 1 musí být sepsán v úředním jazyce státu, v němž je platební služba nabízena, nebo v jazyce, na kterém se strany dohodnou.

(3) Nový poskytovatel poskytne uživateli na jeho žádost kopii vyplněného formuláře podle odstavce 1.

(4) Nový poskytovatel požádá jménem uživatele do 5 pracovních dnů ode dne, kdy mu uživatel sdělil údaje podle odstavce 1, dosavadního poskytovatele o provedení činností uvedených v § 124k.

(5) Nový poskytovatel ověří totožnost uživatele před tím, než jeho jménem požádá dosavadního poskytovatele o provedení činností uvedených v § 124k; neposkytne-li uživatel na výzvu poskytovatele potřebnou součinnost při ověření své totožnosti, hledí se na něho, jako by o změnu platebního účtu nepožádal.

§ 124k

Povinnosti dosavadního poskytovatele

(1) Dosavadní poskytovatel ve vztahu k platebnímu účtu, v rozsahu a ke dni, které určí uživatel, nejdříve však osmý pracovní den ode dne, kdy ho nový poskytovatel požádal podle § 124j odst. 4,

a) přestane provádět převody peněžních prostředků, je-li uživatel příjemcem (dále jen „příchozí převod“),

b) přestane provádět převody peněžních prostředků, ke kterým dal uživatel trvalý příkaz, a inkasa, je-li uživatel plátcem (dále jen „odchozí inkaso“),

c) převede zůstatek peněžních prostředků, s nimiž je uživatel oprávněn nakládat, na platební účet vedený novým poskytovatelem.

(2) Dosavadní poskytovatel předá do 5 pracovních dnů ode dne, kdy ho nový poskytovatel požádal podle § 124j odst. 4, novému poskytovateli informace o stávajících trvalých příkazech a souhlasech k inkasu a o pravidelně se opakujících příchozích převodech a odchozích inkasech provedených během 13 měsíců přede dnem, kdy ho nový poskytovatel požádal podle § 124j odst. 4. Dosavadní poskytovatel předá tyto informace v rozsahu potřebném k řádnému provedení platební transakce.

(3) Určí-li to uživatel podle § 124j odst. 1 písm. e), poskytne dosavadní poskytovatel informace podle odstavce 2 také jemu.

§ 124l

Povinnosti nového poskytovatele

(1) Nový poskytovatel do 2 pracovních dnů ode dne, kdy obdržel informace podle § 124k odst. 2 od dosavadního poskytovatele, ve vztahu k platebnímu účtu a v rozsahu, které určí uživatel,

a) odešle plátcí, který prováděl ve vztahu k platebnímu účtu uživatele vedeném dosavadním poskytovatelem pravidelně se opakující převody peněžních prostředků, informaci o změně platebního účtu uživatele spolu s údajem nebo jedinečným identifikátorem, jehož poskytnutí

je podmínkou řádného provedení platebního příkazu ve vztahu k platebnímu účtu uživatele, který vede nový poskytovatel,

b) odešle příjemci, který je na základě souhlasu uživatele oprávněn dát platební příkaz k inkasu, informaci, od kdy bude možné provádět inkasa ve vztahu k platebnímu účtu, který vede nový poskytovatel, a informaci o změně platebního účtu uživatele spolu s údajem nebo jedinečným identifikátorem, jehož poskytnutí je podmínkou řádného provedení platebního příkazu ve vztahu k platebnímu účtu uživatele, který vede nový poskytovatel,

c) vyzve uživatele, aby doplnil údaje potřebné k informování plátce nebo příjemce podle písmen a) nebo b), jestliže údaje, které má nový poskytovatel k dispozici, nejsou dostatečné.

(2) Informuje-li nový poskytovatel plátce nebo příjemce podle odstavce 1 písm. a) nebo b), poskytne jim kopii plné moci uživatele.

(3) Nepožádá-li uživatel nového poskytovatele o informování plátce nebo příjemce podle odstavce 1 písm. a) nebo b), nový poskytovatel poskytne uživateli na jeho žádost vzory informačních sdělení o změně platebního účtu určené plátci nebo příjemci. Vzor informačního sdělení obsahuje údaj nebo jedinečný identifikátor, jehož poskytnutí je podmínkou řádného provedení platebního příkazu ve vztahu k platebnímu účtu uživatele, a informaci o tom, odkdy bude možné provádět inkasa a převody peněžních prostředků ve vztahu k platebnímu účtu uživatele, který vede nový poskytovatel.

(4) Nový poskytovatel začne provádět převody peněžních prostředků, ke kterým dal uživatel souhlas trvalým příkazem, a odchozí inkasa ve vztahu k účtu, v rozsahu a v den, které určí uživatel, nejdříve však třetí pracovní den ode dne, kdy obdržel informace podle § 124k odst. 2 od dosavadního poskytovatele.

§ 124m

Úplata spojená se změnou platebního účtu

(1) Požaduje-li poskytovatel úplatu za služby podle § 124j, § 124k odst. 1 nebo § 124l odst. 1 až 3, musí tato úplata být přiměřená a musí odpovídat skutečným nákladům poskytovatele.

(2) Dosavadní poskytovatel nesmí požadovat úplatu za poskytnutí informací podle § 124k odst. 2 a 3.

§ 124n

Informace o změně platebního účtu

(1) Poskytovatel bezplatně zpřístupní na svých internetových stránkách a na trvalém nosiči dat ve svých obchodních prostorách informace o

a) postupu při zahájení změny platebního účtu podle § 124j a povinnostech dosavadního poskytovatele a nového poskytovatele podle § 124k a 124l,

b) lhůtách stanovených k provedení jednotlivých činností při změně platebního účtu,

c) úplatě podle § 124m odst. 1 a

d) způsobu mimosoudního řešení sporů mezi uživatelem a poskytovatelem.

(2) Poskytovatel bezplatně poskytne informace podle odstavce 1 tomu, kdo o ně požádá.

(3) Poskytovatel oznámí vždy do konce února České národní bance, kolikrát v předchozím kalendářním roce provedl změnu platebního účtu, a uvede, kdy vystupoval jako nový poskytovatel a kdy jako dosavadní poskytovatel. Poskytovatel ve stejné lhůtě oznámí České národní bance počet žádostí o změnu platebního účtu podaných v předchozím kalendářním roce, které odmítl provést, a důvody odmítnutí.

§ 124o

Společná ustanovení

(1) Poskytovatel není povinen provést změnu platebního účtu, jestliže platební účet vedený dosavadním poskytovatelem a platební účet vedený novým poskytovatelem jsou vedeny v různé měně.

(2) Ustanovení tohoto dílu se nepoužijí na Českou národní banku.

Díl 2

Součinnost při změně platebního účtu ve vztahu k jinému členskému státu

§ 124p

Povinnosti poskytovatele

(1) Poskytovatel, který vede uživateli platební účet a kterého uživatel požádal o součinnost při změně platebního účtu ve vztahu k jinému členskému státu, v rozsahu a v den, které určí uživatel,

a) poskytne uživateli informace o stávajících trvalých příkazech a souhlasech k inkasu a pravidelně se opakujících příchozích převodech a odchozích inkasech provedených během 13 měsíců přede dnem, kdy ho uživatel požádal o součinnost při změně platebního účtu ve vztahu k jinému členskému státu,

b) převede zůstatek peněžních prostředků, s nimiž je uživatel oprávněn nakládat, na platební účet vedený v jiném členském státě.

(2) Nedohodnou-li se strany jinak, poskytovatel provede činnosti podle odstavce 1 nejdříve šestý pracovní den ode dne, kdy ho uživatel požádal o součinnost při změně platebního účtu ve vztahu k jinému členskému státu.

Hlava III

Základní platební účet

§ 124q

Zřízení základního platebního účtu

(1) Poskytovatel bez zbytečného odkladu poté, kdy jej spotřebitel, který je osobou oprávněně pobývajícím v členském státě, vyzve k uzavření smlouvy o základním platebním účtu a osvědčí splnění zákonem stanovených podmínek, nejpozději však do 10 pracovních dnů,

a) předloží spotřebiteli v podobě návrhu textu smlouvy návrh smluvních podmínek, které mají být obsahem smlouvy o základním platebním účtu vedeném v české měně, nebo

b) v souladu s odstavcem 3 nebo 5 návrh smluvních podmínek podle písmene a) předložit odmítne.

(2) Předloží-li poskytovatel spotřebiteli návrh smluvních podmínek, nesmí poskytovatel tento návrh během 5 pracovních dní změnit ani odvolat, ledaže během této doby vyšly najevo okolnosti uvedené v odstavci 3 nebo 5. Sdělí-li spotřebitel poskytovateli do 5 pracovních dní ode dne, kdy mu byl návrh smluvních podmínek předložen, že tento návrh přijímá, je poskytovatel povinen bez zbytečného odkladu uzavřít se spotřebitelem smlouvu o

základním platebním účtu na základě předloženého návrhu smluvních podmínek. Ustanovení § 1787 občanského zákoníku se použije obdobně.

(3) Poskytovatel může spotřebiteli odmítnout předložit návrh smluvních podmínek, jestliže

a) spotřebitel je majitelem platebního účtu vedeného v České republice poskytovatelem, který je bankou nebo zahraniční bankou vykonávající činnost na území České republiky prostřednictvím pobočky, a prostřednictvím tohoto platebního účtu je možné čerpat služby uvedené v § 124s odst. 1; to neplatí, jestliže spotřebitel doloží, že jej poskytovatel vyrozuměl o zamýšleném zrušení tohoto platebního účtu, nebo

b) v předchozích 12 měsících s tímto spotřebitelem vypověděl závazek ze smlouvy o základním platebním účtu nebo od této smlouvy odstoupil v souladu s § 124v nebo odstoupil pro závažné porušení smlouvy od jiné smlouvy o platebních službách uzavřené s tímto spotřebitelem.

(4) Poskytovatel může k doložení skutečnosti, že spotřebitel není majitelem platebního účtu podle odstavce 3 písm. a), požadovat čestné prohlášení spotřebitele.

(5) Poskytovatel spotřebiteli odmítne předložit návrh smluvních podmínek, jestliže by uzavřením smlouvy o základním platebním účtu porušil ustanovení zákona upravujícího opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu nebo jiného právního předpisu.

(6) Odmítne-li poskytovatel předložit návrh smluvních podmínek nebo tento návrh změnit nebo odvolá, sdělí bez zbytečného odkladu písemně spotřebiteli důvody odmítnutí, změny nebo odvolání spolu s informací o způsobu mimosoudního řešení sporů mezi spotřebitelem a poskytovatelem, informací o možnosti podat stížnost orgánu dohledu a informací o případné možnosti podat stížnost přímo poskytovateli. Poskytovatel nesdělí spotřebiteli důvody odmítnutí, změny nebo odvolání, jestliže by sdělením důvodů porušil ustanovení zákona upravujícího opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu nebo jiného právního předpisu.

§ 124r

Vázaná nabídka

Poskytovatel nesmí vázat uzavření smlouvy o základním platebním účtu úplatným čerpáním služby, která není uvedena v § 124s odst. 1.

§ 124s

Poskytované služby

(1) Poskytovatel poskytne majiteli základního platebního účtu alespoň tyto služby:

a) zřízení a vedení základního platebního účtu,

b) službu umožňující vložení hotovosti na základní platební účet,

c) službu umožňující výběr hotovosti ze základního platebního účtu,

d) úhradu, včetně úhrady, ke které dal uživatel trvalý příkaz,

e) odchozí inkaso,

f) převod peněžních prostředků, k němuž je dán platební příkaz prostřednictvím debetní platební karty, a

g) vydání a správu debetní platební karty a možnost ovládat základní platební účet prostřednictvím internetu.

(2) Poskytovatel poskytne služby podle odstavce 1 v rozsahu a způsobem, jakým je poskytuje uživatelům, kterým vede jiný platební účet než základní platební účet.

§ 124t

Úplata

Za služby uvedené v § 124s odst. 1 může poskytovatel požadovat nejvýše úplatu odpovídající obvyklé ceně podle zákona o cenách.

§ 124u

Smluvní pokuta

K ujednání o smluvní pokutě pro porušení povinností ze smlouvy o základním platebním účtu, s výjimkou smluvní pokuty sjednané v souvislosti s překročením a možností přečerpání, se nepřihlíží.

§ 124v

Zrušení základního platebního účtu

(1) Poskytovatel může vypovědět závazek ze smlouvy o základním platebním účtu pouze tehdy, jestliže majitel základního platebního účtu

a) neprovede prostřednictvím tohoto platebního účtu žádnou platební transakci po dobu delší než 24 měsíců,

b) není osobou oprávněně pobývajícím v členském státě,

c) je majitelem jiného platebního účtu vedeného v České republice bankou nebo zahraniční bankou vykonávající činnost na území České republiky prostřednictvím pobočky, jehož prostřednictvím je možné čerpat služby uvedené v § 124s odst. 1, nebo

d) odmítne návrh na změnu závazku ze smlouvy o základním platebním účtu.

(2) Poskytovatel může vypovědět závazek ze smlouvy o základním platebním účtu také tehdy, přestane-li splňovat podmínky podle § 124x.

(3) Poskytovatel může odstoupit od smlouvy o základním platebním účtu pouze tehdy, jestliže majitel základního platebního účtu

a) použije základní platební účet v rozporu se zákonem upravujícím opatření proti legalizaci výnosů trestné činnosti a financování terorismu nebo v rozporu s jiným právním předpisem,

b) dosáhne založení základního platebního účtu úmyslným poskytnutím nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů, nebo

c) poruší podstatným způsobem smlouvu o základním platebním účtu.

(4) Poskytovatel může od smlouvy o základním platebním účtu odstoupit také tehdy, jestliže by trvání závazku ze smlouvy o základním platebním účtu bylo v rozporu s jiným právním předpisem.

(5) Závazek ze smlouvy o základním platebním účtu lze vypovědět z důvodu podle odstavce 1 nebo od smlouvy o základním platebním účtu odstoupit z důvodu podle odstavce 3 písm. b) a c) nejdéle do 3 měsíců ode dne, kdy se o něm poskytovatel dozvěděl.

(6) Poskytovatel společně s výpovědí závazku ze smlouvy o základním platebním účtu nebo s oznámením o odstoupení od smlouvy o základním platebním účtu sdělí písemně majiteli základního platebního účtu důvod výpovědi nebo odstoupení spolu s informací o způsobu mimosoudního řešení sporů mezi majitelem základního platebního účtu a jeho poskytovatelem, informací o možnosti majitele podat stížnost orgánu dohledu a informací o

případné možnosti podat stížnost přímo poskytovateli. Poskytovatel nesdělí majiteli základního platebního účtu důvod výpovědi nebo odstoupení, jestliže by sdělením důvodu porušil jiný právní předpis.

§ 124w

Informace o základním platebním účtu

(1) Poskytovatel bezplatně zpřístupní na svých internetových stránkách a ve svých obchodních prostorách informace o

a) postupu při zřízení základního platebního účtu,

b) možnosti uzavřít smlouvu o základním platebním účtu bez úplatného čerpání dodatečných služeb v souladu s § 124r,

c) základním platebním účtu, který nabízí,

d) úplatě podle § 124t a

e) způsobu mimosoudního řešení sporů mezi majitelem základního platebního účtu a jeho poskytovatelem.

(2) Poskytovatel bezplatně poskytne informace podle odstavce 1 tomu, kdo o ně požádá.

(3) Poskytovatel oznámí vždy do konce února České národní bance počet smluv o základním platebním účtu uzavřených v předchozím kalendářním roce. Poskytovatel ve stejné lhůtě oznámí České národní bance, kolikrát za předchozí kalendářní rok odmítl předložit nebo odvolal návrh smluvních podmínek v souladu s § 124q odst. 2, 3 nebo 5 a důvody těchto odmítnutí nebo odvolání.

§ 124x

Společné ustanovení

Ustanovení této hlavy se použijí na poskytovatele, který je bankou nebo zahraniční bankou vykonávající činnost na území České republiky prostřednictvím pobočky a vede platební účty spotřebitelům.

Hlava IV

Společná ustanovení

§ 124y

Má-li poskytovatel vůči uživateli po zániku závazku ze smlouvy o platebním účtu pohledávku, informuje bez zbytečného odkladu po zániku závazku ze smlouvy o platebním účtu o této skutečnosti uživatele.

§ 124z

Poskytovatel nesmí při uzavírání smlouvy o platebním účtu diskriminovat uživatele, který je osobou oprávněně pobývajícím v členském státě, a to ani z důvodu jeho státního občanství nebo místa pobytu.

§ 124za

Ustanovení této části se použijí na platební účet, jehož majitelem je spotřebitel a ze kterého lze alespoň vybrat hotovost, převést peněžní prostředky, včetně provedení úhrady, ve prospěch třetích osob, a na který lze připsat peněžní prostředky, včetně připsání částky příchozího převodu, od třetích osob.

Dosavadní části pátá až sedmá se označují jako části šestá až osmá.

CELEX 32014L0092

22. V § 130 odst. 1 písm. a) se za číslo „88,“ vkládá číslo „91a,“, slovo „nebo“ se nahrazuje čárkou a na konci textu písmene se doplňují slova „ § 124e, 124f, 124g, 124h, 124n, § 124q odst. 6, § 124v odst. 6, § 124w nebo 124y“.

CELEX 32014L0092

23. V § 130 odst. 1 písm. b) se za slovo „změny“ vkládají slova „závazku z“.
24. V § 130 odst. 1 písm. c) se slova „rámcové smlouvy uzavřené“ nahrazují slovy „závazky z rámcových smluv uzavřených“.
25. V § 130 odst. 1 písm. f) se slovo „nebo“ zrušuje.
26. V § 130 se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje čárkou a doplňují se písmena h) až q), která znějí:
- „h) nepoužívá jednotné označení podle § 124d odst. 1,
i) porušuje povinnosti týkající se změny platebního účtu podle § 124j, 124k nebo 124l,
i) požaduje úplatu za změnu platebního účtu v rozporu s § 124m,
k) neposkytuje součinnost při změně platebního účtu podle § 124p,
l) porušuje povinnost předložit spotřebiteli návrh smluvních podmínek nebo uzavřít se spotřebitelem smlouvu o základním platebním účtu podle § 124g odst. 1 nebo 2,
m) v rozporu s § 124r váže uzavření smlouvy o základním platebním účtu úplatným čerpáním služby, která není uvedena v § 124s odst. 1,
n) neposkytuje majiteli základního platebního účtu služby podle § 124s odst. 1 nebo 2,
o) požaduje úplatu za služby poskytované v rámci základního platebního účtu v rozporu s § 124t,
p) požaduje smluvní pokutu v rozporu s § 124u, nebo
q) v rozporu s § 124z diskriminuje uživatele při uzavírání smlouvy o platebním účtu.“

CELEX 32014L0092

27. V § 130 odst. 6 písm. a) se za slovo „a),“ doplňují slova „h) nebo k),“.

CELEX 32014L0092

28. V § 130 odst. 6 písm. b) se slova „nebo c)“ nahrazují slovy „, c), i), j), l), m), n), o), p) nebo q)“.

CELEX 32014L0092

29. V § 132 se za odstavec 2 vkládá nový odstavec 3, který zní:

„(3) Provozovatel srovnávacích stránek se dopustí správního deliktu tím, že

- a) nezajistí splnění požadavků kladených na srovnávací stránky podle § 124i odst. 1,
b) nezavede postupy k přijímání podnětů podle § 124i odst. 2, nebo
c) nesplní oznamovací povinnost podle § 124i odst. 3.“

Dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 4.

CELEX 32014L0092

30. V § 132 se na konci odstavce 4 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno d), které zní:

„d) do 300 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 3.“

31. V § 133a odst. 1 písm. b) až j), § 133a odst. 2 písm. a) a b) a v § 133a odst. 3 písm. a) a b) se slovo „ES“ nahrazuje slovem „EU“.

32. V § 133a odst. 2 písm. a) a b) a v § 133a odst. 3 písm. a) a b) se slovo „článkem“ nahrazuje slovem „čl.“.

33. Za § 133a se vkládá nový § 133b, který zní:

„§ 133b

(1) Poskytovatel se dopustí správního deliktu tím, že

a) nesplní některou z povinností nebo poruší některý ze zákazů podle čl. 8 odst. 2 věty druhé, čl. 8 odst. 6 věty první, čl. 9, čl. 10 odst. 1 nebo 5, čl. 11 nebo čl. 12 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/751, nebo

b) nesplní některou z povinností nebo poruší některý ze zákazů podle čl. 3 odst. 1 nebo čl. 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/751.

(2) Provozovatel schématu platebních karet se sídlem v České republice se dopustí správního deliktu tím, že nesplní některou z povinností nebo poruší některý ze zákazů podle čl. 6, čl. 7 odst. 1, 3, 4 nebo 5, čl. 8 odst. 1, 3, 4 nebo 5, čl. 8 odst. 6 věty první, čl. 10 odst. 1 nebo čl. 11 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/751.

(3) Zpracovatel se sídlem v České republice se dopustí správního deliktu tím, že nesplní některou z povinností nebo poruší některý ze zákazů podle čl. 7 odst. 1 nebo 5 nebo čl. 8 odst. 6 věty první nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/751.

(4) Příjemce se dopustí správního deliktu tím, že nesplní některou z povinností nebo poruší některý ze zákazů podle čl. 8 odst. 6 věty druhé nebo čl. 10 odst. 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/751.

(5) Za správní delikt se uloží pokuta do

a) 100 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 4.

b) 2 000 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 1 písm. a) nebo odstavce 2 nebo 3.

c) 5 000 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 1 písm. b).“.

CELEX 32015R0751

34. V § 135 odst. 3 se slova „Česká národní banka o něm nezhájila“ nahrazují slovy „o něm správní orgán nezhájil“ a slovo „dozvěděla“ se nahrazuje slovem „dozvěděl“.

35. V § 135 odstavec 4 zní:

„(4) Správní delikty podle tohoto zákona projednává

a) Česká obchodní inspekce, jde-li o správní delikty podle § 132 odst. 3, s výjimkou správních deliktů spáchaných osobami uvedenými v § 5 při výkonu činnosti, kterou tyto osoby vykonávají na základě povolení, licence nebo registrace České národní banky, a správní delikty podle § 133b odst. 4,

b) Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, jde-li o správní delikty podle § 133b odst. 2 a 3,

c) Ministerstvo financí, jde-li o správní delikt podle § 130 odst. 1 písm. o),

d) Česká národní banka, jde-li o ostatní správní delikty.“.

CELEX 32014L0092

CELEX 32015R0751

36. V § 135 se za odstavec 4 vkládá nový odstavec 5, který zní:

„(5) Na řízení o správním deliktu vedené Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže a na jeho postup při výkonu dozoru se zákon o ochraně hospodářské soutěže použije přiměřeně.“.

Dosavadní odstavce 5 až 7 se označují jako odstavce 6 až 8.

37. V § 135 se doplňují odstavce 9 až 11, které znějí:

„(9) Česká národní banka bez zbytečného odkladu uveřejní pravomocné rozhodnutí o udělené pokutě způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(10) Česká národní banka uveřejní rozhodnutí podle odstavce 9 bez uvedení identifikačních údajů o pokutované osobě, pokud by uveřejnění

a) bylo vůči dotčené fyzické osobě na základě předchozího posouzení shledáno jako zjevně nepřiměřené.

- b) ohrozilo stabilitu finančního trhu,
- c) ohrozilo probíhající trestní řízení, nebo
- d) způsobilo dotčené osobě nepřiměřenou škodu.

(11) Rozhodnutí podle odstavce 9 nebo 10 musí být uveřejněno nejméně po dobu 5 let. Osobní údaje dotčené fyzické osoby se uveřejní jen na dobu nezbytně nutnou v souladu se zákonem upravujícím ochranu osobních údajů.“

CELEX 32014L0092

- 38. V nadpisu části sedmé se doplňují slova „**A KONTROLA**“.
- 39. V § 135a odst. 1 písm. c) se za slovo „zákonem“ vkládají slova „s výjimkou povinnosti stanovené v § 124t,“,”
- 40. V § 135a odst. 1 se na konci textu písmene c) doplňují slova „nebo přímo použitelným předpisem Evropské unie upravujícím mezibankovní poplatky za karetní platební transakce²⁾““.

CELEX 32015R0751

- 41. V § 135a se za odstavec 3 vkládá nový odstavec 4, který zní:
„(4) Ministerstvo financí vykonává kontrolu dodržování povinnosti poskytovatele stanovené v § 124t postupem podle zákona o cenách.“

Dosavadní odstavec 4 se označuje jako odstavec 5.

CELEX 32014L0092

- 42. V § 135a odst. 5 se slova „podle nařízení o přeshraničních platbách a“ zrušují.
- 43. V § 135a se doplňuje odstavec 6, který zní:
„(6) Příslušným orgánem podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího mezibankovní poplatky za karetní platební transakce je pro účel zajištění dodržování povinností poskytovatele Česká národní banka, pro účel zajištění dodržování povinností příjemce Česká obchodní inspekce a pro účel zajištění dodržování povinností provozovatele schématu platebních karet a zpracovatele, kteří mají sídlo v České republice, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.“

CELEX 32015R0751

- 44. V § 135b se doplňují odstavce 4 až 6, které znějí:
„(4) Poskytne-li orgán dohledu jiného členského státu České národní bance informaci za podmínky, že informace nesmí být dále poskytnuta bez jeho předchozího souhlasu, může Česká národní banka tuto informaci předat jinému příslušnému orgánu výhradně pro účely, k nimž byla informace poskytnuta. Jiným orgánům nebo osobám předá Česká národní banka

poskytnutou informaci pouze s výslovným souhlasem orgánu dohledu, který informaci poskytl, a výhradně za účelem stanoveným tímto orgánem.

(5) Česká národní banka může odmítnout žádost o spolupráci nebo předání informací, pokud

a) by takové poskytnutí mohlo nepříznivě ovlivnit suverenitu nebo bezpečnost České republiky nebo veřejný pořádek v České republice, nebo

b) se žádost týká téže věci a téže osoby, ohledně nichž bylo v České republice zahájeno soudní řízení nebo o nichž bylo pravomocně rozhodnuto rozsudkem.

(6) Při odmítnutí žádosti podle odstavce 5 informuje Česká národní banka žádající orgán o důvodech odmítnutí.“.

CELEX 32014L0092

45. V § 142 se slovo „a“ nahrazuje čárkou a na konci textu se doplňují slova „a § 124d odst. 3“.

CELEX 32014L0092

Čl. II

Přechodná ustanovení

1. Ustanovení § 124d a 124f až 124i zákona č. 284/2009 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se poprvé použijí 9 měsíců ode dne nabytí účinnosti přímo použitelného předpisu Evropské unie, kterým se provádí čl. 3 odst. 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/92/EU.

2. Poskytovatel poskytne poprvé uživateli informace podle § 124h zákona č. 284/2009 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, za období ode dne nabytí účinnosti prováděcího právního předpisu podle § 124d odst. 3 zákona č. 284/2009 Sb., ve znění tohoto zákona, do konce kalendářního roku, v němž tento prováděcí právní předpis nabude účinnosti.

3. Provozovatel srovnávacích stránek, který začal provozovat srovnávací stránky přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, splní oznamovací povinnost podle § 124i odst. 3 zákona č. 284/2009 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, do 10 měsíců ode dne nabytí účinnosti přímo použitelného předpisu Evropské unie, kterým se provádí čl. 3 odst. 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/92/EU.

4. Česká národní banka vydá vyhlášku podle § 124d odst. 3 zákona č. 284/2009 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, do 3 měsíců ode dne nabytí účinnosti přímo použitelného předpisu Evropské unie, kterým se provádí čl. 3 odst. 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/92/EU.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o České obchodní inspekci

Čl. III

Zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění zákona č. 189/1990 Sb., zákona č. 240/1992 Sb., zákona č. 22/1997 Sb., zákona č. 110/1997 Sb., zákona č. 71/2000 Sb., zákona č. 145/2000 Sb., zákona č. 102/2001 Sb., zákona č. 321/2001 Sb., zákona č. 205/2002 Sb., zákona č. 226/2003 Sb., zákona č. 439/2003 Sb., zákona č. 444/2005 Sb., zákona č. 229/2006 Sb., zákona č. 160/2007 Sb., zákona č. 36/2008 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 490/2009 Sb., zákona č. 145/2010 Sb., zákona č. 155/2010 Sb., zákona č. 219/2011 Sb., zákona č. 18/2012 Sb., zákona č. 407/2012 Sb., zákona č. 308/2013 Sb., zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 250/2014 Sb. a zákona č. 378/2015 Sb., se mění takto:

1. V § 2 odst. 2 se na konci úvodní části ustanovení doplňuje slovo „, zda“.
2. V § 2 odst. 2 písm. a) se slova „dodržování podmínek stanovených“ nahrazují slovy „jsou dodržovány podmínky stanovené“.
3. V § 2 odst. 2 písm. b) a d) až f) se slovo „zda“ zrušuje.
4. V § 2 odst. 2 písm. c) se slova „dodržování ostatních podmínek stanovených“ nahrazují slovy „jsou dodržovány ostatní podmínky stanovené“.
5. V § 2 se na konci odstavce 2 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno g), které včetně poznámky pod čarou č. 8 zní:

„g) příjemce dodržuje povinnosti stanovené přímo použitelným předpisem Evropské unie upravujícím mezibankovní poplatky za karetní platební transakce⁸⁾“.

⁸⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/751 ze dne 29. dubna 2015 o mezibankovních poplatcích za karetní platební transakce.“.

CELEX 32015R0751

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o finančním arbitrovi

Čl. IV

Zákon č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění zákona č. 558/2004 Sb., zákona č. 57/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 285/2009 Sb., zákona č. 180/2011 Sb., zákona č. 241/2013 Sb., zákona č. 278/2013 Sb., zákona č. 336/2014 Sb. a zákona č. 378/2015 Sb., se mění takto:

1. V § 1 odst. 1 písm. a) se za slovo „při“ vkládají slova „nabízení a“.
2. V § 1 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který včetně poznámky pod čarou č. 1 zní:

„(2) Arbitr je dále příslušný k rozhodování sporu spadajícího jinak do pravomoci českých soudů, jedná-li se o spor mezi příjemcem a poskytovatelem platebních služeb při“

výkonu činností podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího mezibankovní poplatky za karetní platební transakce¹⁾.

¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/751 ze dne 29. dubna 2015 o mezibankovních poplatcích za karetní platební transakce.“.

Dosavadní odstavce 2 a 3 se označují jako odstavce 3 a 4.

CELEX 32015R0751

3. V § 3 odstavec 2 zní:

„(2) Navrhovatelem pro účely tohoto zákona může být pouze spotřebitel a ve sporu podle § 1 odst. 2 také příjemce podle čl. 2 bodu 13 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 751/2015.“.

CELEX 32015R0751

ČÁST ČTVRTÁ

Změna zákona o cenách

Čl. V

V § 14 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění zákona č. 484/2004 Sb., zákona č. 403/2009 Sb. a zákona č. 353/2014 Sb., se na konci odstavce 2 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno d), které zní:

„d) ve zjišťování, zda poskytovatel platebních služeb neporušuje ustanovení zákona upravujícího platební styk týkající se výše úplaty za služby poskytované v rámci základního platebního účtu¹³⁾.“.

Poznámka pod čarou č. 13 zní:

„¹³⁾ § 124t zákona č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění zákona č. .../2016 Sb.“.

ČÁST PÁTÁ

ÚČINNOST

Čl. VI

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 18. září 2016, s výjimkou ustanovení čl. I bodů 33 až 36, 40, 42 a 43 a čl. III a IV, která nabývají účinnosti patnáctým dnem po dni jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

SHRNUTÍ ZÁVĚREČNÉ ZPRÁVY RIA

1. Základní identifikační údaje

Název návrhu právního předpisu: návrh zákona, kterým se mění zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Zpracovatel / zástupce předkladatele: Ministerstvo financí

Předpokládaný termín nabytí účinnosti, v případě dělené účinnosti rozved'te: Implementace nařízení o mezibankovních poplatcích patnáctý den po vyhlášení, transpozice směrnice o základním platebním účtu 18. 9. 2016

Implementace práva EU: ano

- termín stanovený pro implementaci: nařízení o mezibankovních poplatcích 9. 6. 2016, směrnice o základním platebním účtu 18. 9. 2016
- požadavky nad rámec požadavků stanovených předpisem: Návrh pouze stanoví procesní postupy, které jsou třeba k dosažení požadavků směrnice. V hlavních otázkách však nad rámec požadavků předpisů EU návrh nezachází.

2. Cíl návrhu zákona

- transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/92/EU ze dne 23. července 2014 o porovnatelnosti poplatků souvisejících s platebními účty, změně platebního účtu a přístupu k platebním účtům se základními prvky
- adaptace českého právního řádu na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/751 ze dne 29. dubna 2015 o mezibankovních poplatcích za karetní platební transakce

3. Agregované dopady návrhu zákona

Náklady budou vyplývat především z nutnosti adaptace dotčených subjektů na novou právní úpravu, která bude znamenat vynaložení nákladů zejména pro poskytovatele platebních služeb. Bude nezbytné, aby tyto subjekty přizpůsobily svoje informační systémy na navrhované změny. Další náklady poskytovatelů platebních služeb lze očekávat vzhledem k nutnosti sjednotit terminologii platebních služeb a zavést změnu platebního účtu. Určité úvěrové instituce budou muset vynaložit náklady na vedení základního platebního účtu za přiměřenou úplatu. Návrh zákona počítá s tím, že při hodnocení přiměřenosti bude posuzována především úplata obvyklá na trhu. Banky tak budou moci nabízet základní platební účty za standardní tržní ceny. Jisté náklady ovšem vyvstanou v důsledku odlišné smluvní dokumentace a rozdílného způsobu uzavírání či výpovědi smluv o základním platebním účtu. Konkrétní výše nákladů je v současné době obtížně odhaditelná, neboť se bude odvíjet od množství provedených změn a u každého poskytovatele platebních služeb bude odlišná.

Navrhované změny přinesou přínosy pro spotřebitele, kterým bude umožněno otevření základního platebního účtu v kterémkoli členském státě na území Evropské unie. Dojde také k zavedení jednotného postupu při změně platebního účtu u všech poskytovatelů platebních

služeb. V neposlední řadě dojde ke zvýšení transparentnosti a porovnatelnosti úplat, které jsou spotřebitelům účtovány poskytovateli platebních služeb.

3.1. Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty: ano

V současnosti není možné finanční dopady na státní rozpočet kvantifikovat. Náklady lze očekávat v souvislosti s vedením správních řízení a při výkonu dohledu.

3.2. Dopady na podnikatelské subjekty: ano

Navrhovaná právní úprava klade požadavky především na poskytovatele platebních služeb.

3.3. Dopady na územní samosprávné celky (obce, kraje): ne

3.4. Sociální dopady: ano (pozitivní)

Navrhovaná právní úprava předpokládá zlepšení přístupu určitých skupin spotřebitelů k finančním službám. Návrh zákona zaručuje přístup k platebním účtům širokému spektru subjektů. Pozitivní sociální dopad spočívá zejména v nediskriminaci zahraničních osob, které si mohou bez splnění podmínky místa pobytu či státní příslušnosti zřizovat základní platební účet. Sekundárním pozitivním dopadem je garance přiměřenosti jeho ceny, jejíž dodržování bude dohlíženo orgánem dohledu.

3.5. Dopady na životní prostředí: ne

A. OBECNÁ ČÁST

A. Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace podle obecných zásad (RIA)

1. DŮVOD PŘEDLOŽENÍ A CÍLE

1.1. Název

Zákon, kterým se mění zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

1.2. Definice problému

Důvodem pro předložení návrhu zákona je závazek České republiky (dále též „ČR“) transponovat do českého právního řádu směrnici Evropského parlamentu a Rady 2014/92/EU ze dne 23. července 2014 o porovnatelnosti poplatků souvisejících s platebními účty, změně platebního účtu a přístupu k platebním účtům se základními prvky (dále též „směrnice o základním platebním účtu“). Směrnice o základním platebním účtu zakotvuje právo spotřebitele otevřít si základní platební účet. Dále stanoví postup pro službu změny platebního účtu a zavádí pravidla, která mají směřovat k usnadnění přeshraničního otevírání platebních účtů. V neposlední řadě stanoví požadavky pro transparentnost úplat účtovaných spotřebitelům ze strany poskytovatelů platebních služeb.

Dalším důvodem předložení zákona je adaptace českého právního řádu na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/751 ze dne 29. dubna 2015 o mezibankovních poplatcích za karetní platební transakce (dále též „nařízení MIF“). Nařízení MIF je ze své podstaty přímo použitelné. Česká republika nicméně musí do dvanácti měsíců ode dne vstupu nařízení v platnost zavést sankce za porušení nařízení a určit příslušné orgány, které budou oprávněny vykonávat dohled nad dodržováním povinností stanovených tímto nařízením.

Členským státům je nařízením MIF svěřena pravomoc stanovit ve vztahu k vnitrostátním transakcím uskutečněným debetními nebo kreditními kartami nižší mezní hodnoty mezibankovních poplatků, než stanovuje nařízení. Česká republika si je vědoma této možnosti, avšak vzhledem ke krátké adaptační lhůtě a účinnosti regulace výše

mezibankovních poplatků již šest měsíců ode dne vstupu nařízení v platnost nejsou prozatím národní diskrece využity. Karetní trh bude nadále sledován a o využití národních diskrecí bude rozhodnuto na základě zhodnocení dopadů nařízení a po konzultacích s dotčenými subjekty.

1.3. Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony novelizuje tyto právní předpisy:

- zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů (dále též „ZOPS“),
- zákon č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů.
- zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů

Vzhledem ke skutečnosti, že současná česká právní úprava není v souladu s požadavky, které jsou vymezeny směrnicí o základním platebním účtu a nařízením MIF, je nezbytné, aby jednotlivá ustanovení obsažená ve směrnici o základním platebním účtu byla transponována do českého právního řádu a aby byla provedena adaptace na nařízení MIF. K implementaci obou uvedených evropských předpisů dojde prostřednictvím novely zákona č. 284/2009 Sb., o platebním styku, novely zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi a novely zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci.

1.4. Identifikace dotčených subjektů

Mezi tzv. dotčené subjekty, na které budou mít zvažované varianty dopad, se řadí především:

- Česká národní banka,
- Ministerstvo financí,
- Česká obchodní inspekce,
- Úřad pro ochranu hospodářské soutěže,
- poskytovatelé platebních služeb,
- spotřebitelé,
- provozovatelé srovnávacích internetových stránek,
- obchodníci,
- vydavatelé platebních karet.

1.5. Popis cílového stavu

Cílem navrhované právní úpravy je dosažení souladu právních předpisů ČR a EU na základě transpozice směrnice o základním platebním účtu do českého právního řádu. Navrhované změny umožní všem spotřebitelům z Evropské unie (dále též EU) otevření platebního účtu se základními prvky v kterémkoli členském státě na území Unie, zavedou jednotný postup při změně platebního účtu a v neposlední řadě přispějí ke zvýšení transparentnosti a porovnatelnosti úplat, které jsou účtovány poskytovateli platebních služeb.

Nařízení MIF je ze své podstaty přímo použitelné a ukládá České republice povinnost přizpůsobit právní řád v oblasti sankcí plynoucích z jeho porušení a určit dohledové orgány.

1.6. Zhodnocení rizika

Navrhovaná právní úprava si klade za cíl implementovat evropské předpisy do českého právního řádu tak, aby byl v souladu s evropskou regulací platebního styku. V případě netransponování směrnice o základním platebním účtu a nestanovení sankcí a orgánů

dohledu pro nařízení MIF by se Česká republika vystavovala riziku zahájení řízení pro porušení čl. 258 a čl. 260 Smlouvy o fungování Evropské unie.

2. NÁVRH VARIANT ŘEŠENÍ

Transpozice směrnice o základním platebním účtu umožňuje členským státům v řadě otázek přijmout v rámci určitých mantinelů tzv. diskreční oprávnění a zvolit variantu řešení, která bude nejvíce odpovídat národním podmínkám na finančním trhu. Česká republika transponuje směrnici o základním platebním účtu v režimu minimální harmonizace.

DISKRECE SMĚRNICE O ZÁKLADNÍM PLATEBNÍM ÚČTU

OBLAST	ČLÁNEK	TEXT DISKRECE	DISKRECE V DZ
KAPITOLA I PŘEDMĚT, OBLAST PŮSOBNOSTI A DEFINICE	Článek 1 odstavec 4 druhý pododstavec	„Členské státy se mohou rozhodnout uplatňovat kapitolu IV i na jiné poskytovatele platebních služeb než úvěrové instituce.“	9.
	Článek 1 odstavec 5	„5. Členské státy se mohou rozhodnout neuplatňovat celou tuto směrnici nebo její části na subjekty uvedené v čl. 2 odst. 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU (1).“	1.
	Článek 1 odstavec 6 druhý pododstavec	„Členské státy se mohou rozhodnout uplatňovat celou tuto směrnici nebo její části i na jiné platební účty než ty, které jsou uvedeny v prvním pododstavci.“	2.
KAPITOLA II POROVNATELNOST POPLATKŮ SPOJENÝCH S PLATEBNÍMI ÚČTY	Článek 3 odstavec 1	„1. Členské státy sestaví prozatímní seznam nejméně deseti a nejvýše dvaceti nejrepresentativnějších zpoplatněných služeb spojených s platebním účtem, které jsou nabízeny na vnitrostátní úrovni alespoň jedním poskytovatelem platebních služeb.“	5.
	Článek 5 odstavec 3 druhý pododstavec	„Členské státy mohou stanovit, že se výpis poplatků poskytuje společně s informacemi požadovanými podle jiných unijních či vnitrostátních právních předpisů o platebních účtech a souvisejících službách, jsou-li splněny všechny požadavky uvedené v prvním pododstavci tohoto odstavce.“	3.
	Článek 7 odstavec 1 druhý pododstavec	„Srovnávací internetové stránky mohou být provozovány soukromým subjektem nebo veřejným orgánem.“	4.
	Článek 7 odstavec 2	„2. Členské státy mohou vyžadovat, aby srovnávací internetové stránky uvedené v odstavci 1 porovnávaly i další okolnosti, jež určují úroveň služeb nabízených poskytovatelem platebních služeb.“	5.
KAPITOLA III ZMĚNA ÚČTU	Článek 10 odstavec 1 druhý	„Členské státy mohou místo opatření uvedených v odstavcích 2	6.

	pododstavec	až 6 zavést nebo zachovávat jiná opatření: a) je-li to zjevně v zájmu spotřebitele; b) nevzniká-li tím pro spotřebitele žádná další zátěž a c) proběhne-li změna účtu nejdéle v témže celkovém časovém rámci, jaký je uveden v odstavcích 2 až 6.“	
	Článek 10 odstavec 2 čtvrtý pododstavec	„Členské státy mohou vyžadovat, aby zmocnění od spotřebitele bylo písemné a aby byla jeho kopie poskytnuta spotřebiteli.“	7.
	Článek 10 odstavec 4 písm. b)	„Členské státy mohou požadovat, aby převádějící poskytovatel platebních služeb informoval plátce nebo příjemce o důvodech nepřijetí platební transakce;“	8.
	Článek 14 odstavec 1 druhý pododstavec	„Členské státy mohou požadovat, aby poskytovatelé platebních služeb poskytovali i jiné informace, včetně případných informací nezbytných k určení systému pojištění vkladů v Unii, jehož je poskytovatel platebních služeb členem.“	8.
KAPITOLA IV PŘÍSTUP K PLATEBNÍM ÚČTŮM	Článek 16 odstavec 1	„1. Členské státy zajistí, aby platební účty se základními prvky nabízely spotřebitelům všechny úvěrové instituce nebo takový počet úvěrových institucí, který je dostatečný, aby byl zajištěn přístup k nim pro všechny spotřebitele na jejich území a zabránilo se narušení hospodářské soutěže.“	9.
	Článek 16 odstavec 2 druhý pododstavec	„Za podmínky, že plně dodrží základní svobody zaručené Smlouvami, mohou členské státy od spotřebitelů, kteří si chtějí na jejich území otevřít platební účet se základními prvky, požadovat, aby prokázali, že na jeho otevření mají skutečný zájem.“	10.

	Článek 16 odstavec 5 první pododstavec	<i>„5. Členské státy mohou povolit úvěrovým institucím, které nabízejí platební účty se základními prvky, aby zamítly žádost o takový účet, pokud spotřebitel již má u některé úvěrové instituce, jež se nachází na jejich území, platební účet, jenž mu umožňuje využívat služeb uvedených v čl. 17 odst. 1, ledaže spotřebitel prohlásí, že byl vyrozuměn o chystaném zrušení svého platebního účtu.“</i>	11.
	Článek 16 odstavec 6	<i>„6. Členské státy mohou stanovit omezený počet konkrétních dalších případů, v nichž může být úvěrová instituce povinna nebo oprávněna zamítnout žádost o platební účet se základními prvky.“</i>	11.
	Článek 17 odstavec 2	<i>„2. Členské státy mohou úvěrovým institucím usazeným na jejich území uložit povinnost poskytovat u platebního účtu se základními prvky doplňkové služby považované na základě zvyklostí na vnitrostátní úrovni za zásadní pro spotřebitele.“</i>	12.
	Článek 17 odstavec 6	<i>„6. Pokud jde o služby uvedené v odst. 1 prvním pododstavci písm. d) bodě i), ii) - pouze ve vztahu k transakcím uskutečňovaným kreditní kartou - a iii) tohoto článku, mohou členské státy stanovit minimální počet operací, nad nějž mohou úvěrové instituce teprve účtovat případné přiměřené poplatky uvedené v článku 18. Členské státy zajistí, aby tento minimální počet operací stačil k pokrytí osobních potřeb spotřebitele s ohledem na stávající chování spotřebitelů a obchodní zvyklosti. Poplatky účtované za operace nad minimální počet operací nesmějí být vyšší než poplatky placené podle obvyklé cenové politiky úvěrové instituce.“</i>	14.

	Článek 17 odstavec 8	<i>„8. Aniž jsou dotčeny požadavky stanovené směrnicí 2008/48/ES, mohou členské státy úvěrovým institucím umožnit, aby na žádost spotřebitele poskytovaly u platebního účtu se základními prvky možnost přečerpání. Členské státy mohou u každé takové možnosti přečerpání vymežit maximální výši a maximální dobu trvání.“</i>	13.
	Článek 18 odstavec 1	<i>„1. Členské státy zajistí, aby úvěrové instituce nabízely služby uvedené v článku 17 bezplatně nebo za přiměřený poplatek.“</i>	14.
	Článek 18 odstavec 4	<i>„4. Aniž je dotčeno právo uvedené v čl. 16 odst. 2 a povinnost uvedená v odstavci 1 tohoto článku, mohou členské státy od úvěrových institucí požadovat, aby zavedly různé systémy pro stanovování cen v závislosti na úrovni bankovního začlenění spotřebitele, což umožní zejména výhodnější podmínky pro zranitelné spotřebitele bez bankovního účtu. V takových případech členské státy zajistí, aby spotřebitelům byla poskytnuta doporučení i náležitě informace o dostupných možnostech.“</i>	16.
	Článek 19 odstavec 3	<i>„ 3. Členské státy mohou stanovit omezený počet konkrétních dalších případů, v nichž může být rámcová smlouva o platebním účtu se základními prvky jednostranně ukončena úvěrovou institucí. Tyto případy musí vycházet z vnitrostátních právních předpisů platných na území daných členských států a jejich cílem musí být zabránit tomu, aby spotřebitelé zneužívali svého práva na přístup k platebnímu účtu se základními prvky.“</i>	15.
KAPITOLA V PŘÍSLUŠNÉ ORGÁNY	Článek 25	<i>„ Aniž je dotčen článek 16, mohou členské státy zřídit zvláštní</i>	16.

A ALTERNATIVNÍ ŘEŠENÍ SPORŮ		<i>mechanismus k zajištění toho, aby spotřebitelé, kteří na jejich území nemají platební účet a byl jim odmítnut přístup k platebnímu účtu, za nějž si úvěrová instituce účtuje poplatek, měli bezplatný a účinný přístup k platebnímu účtu se základními prvky.“</i>	
--------------------------------	--	---	--

Diskrece směrnice o základním platebním účtu

V následující části jsou v rámci hodnocení dopadů regulace popsány jednotlivé diskrece dané směrnicí o základním platebním účtu včetně návrhů řešení a vyhodnocení variant.

1. Subjekty v působnosti části páté zákona

Diskrece spočívá v možnosti neuplatnit celou část pátou návrhu zákona nebo její části na subjekty, které jsou uvedeny v čl. 2 odst. 5 směrnice 2013/36/EU. Těmito subjekty jsou investiční podniky, centrální banky, poštovní žirové instituce a specifické instituce jednotlivých členských států, jejichž vynětí si členské státy dojednaly. Česká republika nemá žádnou takto specificky vyřazenou instituci. Jediným subjektem fakticky připadajícím v úvahu je Česká národní banka, neboť podle stávající právní úpravy je jako jediná z výše uvedeného výčtu subjektů oprávněna poskytovat platební služby.

Návrh variant řešení

Jsou zvažovány 3 varianty řešení:

- **varianta 0** – neuplatnit celou část pátou návrhu zákona na Českou národní banku

Využití diskreci a zvolit variantu 0 by znamenalo, že část pátá návrhu zákona se v celém svém rozsahu neuplatní na Českou národní banku.

- **varianta 1** – uplatnit některá ustanovení části páté návrhu zákona na Českou národní banku

Tato varianta představuje využití diskrečního oprávnění, tedy aplikovat na Českou národní banku některá ustanovení části páté návrhu zákona.

- **varianta 2** – uplatnit celou část pátou návrhu zákona na Českou národní banku

Varianta 2 by znamenala uplatnění celé části páté návrhu zákona na Českou národní banku.

Návrh nejvhodnějšího řešení

Česká národní banka je oprávněna poskytovat platební služby, ale nevede platební účty široké veřejnosti. Službu vedení platebního účtu pro uživatele, kteří jsou spotřebiteli, poskytuje pouze svým zaměstnancům. Z uvedeného důvodu se navrhuje varianta 1, tedy uplatnit některá ustanovení části páté návrhu zákona na Českou národní banku. Navrhuje se aplikace ustanovení týkajících se transparency (porovnatelnosti). Konkrétně se jedná o používání jednotných označení ve smlouvách o platebních účtech a v písemných informačních sděleních (např. Předmluvní informace o úplatě, Přehled o úplatě za poskytnuté služby), které jsou určeny uživatelům, aby nebylo užíváno rozdílné označení služeb u těch platebních účtů, které vede. Zbývající ustanovení části páté návrhu zákona týkající se změny platebního účtu a základního platebního účtu se navrhuje na Českou národní banku neuplatnit, neboť aplikace těchto ustanovení by byla nadbytečná z důvodu absence vedení platebních účtů pro veřejnost ze strany České národní banky.

2. Účty v působnosti části páté zákona

Diskrece spočívá v možnosti rozšíření působnosti části páté zákona i na jiné platební účty než ty, jejichž majitelem je spotřebitel a ze kterých lze alespoň vybrat hotovost, převádět peněžní prostředky, včetně provádění úhrad, ve prospěch třetích osob, a na které lze připisovat peněžní prostředky, včetně připsání částek příchozích převodů, od třetích osob, jak stanovuje § 124a návrhu zákona. Na účty s omezenějšími funkcemi, jako jsou například spořicí účty, účty ke kreditním kartám a účty k hypotečním úvěrům, se směrnice o základním platebním účtu, a tedy ani část pátá zákona, vztahovat nemusí.

Návrh variant řešení

Jsou zvažovány 3 varianty řešení:

- **varianta 0** – uplatnit část pátou návrhu zákona na ty platební účty, jejichž majitelem je spotřebitel a ze kterých lze alespoň vybrat hotovost, převádět peněžní prostředky a na které lze připisovat peněžní prostředky

Využití varianty 0 by znamenalo, že část pátá návrhu zákona se uplatní na ty platební účty, jejichž majitelem je spotřebitel a ze kterých lze alespoň vybrat hotovost, převádět peněžní prostředky a na které lze připisovat peněžní prostředky.

- **varianta 1** – uplatnit část pátou návrhu zákona na platební účty spotřebitelů s omezenějšími funkcemi než ty platební účty, které spotřebitelům umožňují alespoň vybrat hotovost, převádět peněžní prostředky a na které lze připisovat peněžní prostředky

Volba varianty 1 by znamenala, že část pátá návrhu zákona se uplatní na platební účty spotřebitelů s omezenějšími funkcemi než ty platební účty, které spotřebitelům umožňují alespoň vybrat hotovost, převádět peněžní prostředky a na které lze připisovat peněžní prostředky.

- **varianta 2** – uplatnit pouze některá ustanovení části páté návrhu zákona na platební účty spotřebitelů s omezenějšími funkcemi než ty platební účty, které spotřebitelům umožňují alespoň vybrat hotovost, převádět peněžní prostředky a na které lze připisovat peněžní prostředky

Varianta 2 by znamenala, že pouze některá ustanovení části páté návrhu zákona se uplatní na platební účty spotřebitelů s omezenějšími funkcemi než ty platební účty, které spotřebitelům umožňují alespoň vybrat hotovost, převádět peněžní prostředky a na které lze připisovat peněžní prostředky.

Návrh nejvhodnějšího řešení

Navrhuje se jako řešení využít variantu 0, tedy uplatnit část pátou návrhu zákona na ty platební účty, jejichž majitelem je spotřebitel a ze kterých lze alespoň vybrat hotovost, převádět peněžní prostředky, včetně provádění úhrad, ve prospěch třetích osob, a na které lze připisovat peněžní prostředky, včetně připsání částek příchozích převodů, od třetích osob. Vycházíme ze skutečnosti, že ustanovení části páté zákona mají sloužit k ochraně spotřebitele jako slabší smluvní strany. Z tohoto důvodu se navrhuje neaplikovat část pátou návrhu zákona na podnikatelské účty, neboť podnikatele nelze považovat za slabší smluvní stranu. Podnikatelské platební účty se liší od těch spotřebitelských zejména rozsahem a frekvencí využívaných služeb, které jsou často nad rámec běžně poskytovaných služeb spotřebitelům, neboť mají odlišný způsob využití. Aplikovat část pátou návrhu zákona na účty, které mají omezené funkce, není vhodné, neboť u takových účtů si lze obtížně představit změnu platebního účtu. Jednotná terminologie by rovněž měla být tvořena a navázána na plnohodnotné platební účty.

3. Poskytování přehledu o úplatě za poskytnuté služby

Směrnice o základním platebním účtu stanoví, že členské státy mohou určit, že se přehled o úplatě za poskytnuté služby poskytuje společně s informacemi požadovanými podle jiných unijních či vnitrostátních právních předpisů o platebních účtech a souvisejících službách, jsou-li splněny všechny požadavky uvedené v prvním pododstavci tohoto odstavce. Vzhledem k tomu, že žádný unijní ani národní právní předpis nezakazuje poskytovat přehled o úplatě za poskytnuté služby společně s jinými informacemi či dokumenty, jeví se tato diskrece stanovená směrnicí jako bezpředmětná.

4. Provozovatel srovnávacích internetových stránek

Směrnice o základním platebním účtu po členských státech požaduje, aby uživatelé měli k dispozici bezplatný přístup alespoň k jedné nezávislé internetové stránce, která bude na vnitrostátní úrovni porovnávat úplaty účtované uživatelům přinejmenším za služby zahrnuté do konečného seznamu. Existence srovnávací stránky umožní uživatelům snadno porovnávat ceny a příslušné podmínky u platebních účtů nabízených na trhu.

Provozovatel srovnávacích stránek, který srovnávací stránky provozuje jako podnikání, zajistí, aby byly naplněny požadavky stanovené v části páté návrhu zákona:

- zajistit, aby se poskytovatelům dostalo rovného zacházení při uveřejnění výsledků srovnání,
- srovnávací stránky umožní bezplatné srovnání všech služeb spojených s platebním účtem, jejichž jednotné označení a charakteristiky budou stanoveny prováděcím právním předpisem podle § 124d odst. 3,
- srovnávací stránky budou obsahovat údaje o osobě provozovatele,
- informace uvedené na srovnávacích stránkách budou pravdivé, určité, srozumitelné a aktualizované alespoň vždy ke konci kalendářního čtvrtletí,
- pojmenování služeb spojených s platebním účtem na srovnávacích stránkách bude odpovídat jednotnému označení stanovenému prováděcím právním předpisem podle § 124d odst. 3,
- srovnání bude provedeno na základě jasných a objektivních kritérií, která provozovatel předem na srovnávacích stránkách uveřejní,
- srovnávací stránky budou obsahovat informaci o datu poslední aktualizace zveřejněných informací a
- výsledky srovnání úplat budou obsahovat informace o úplné nabídce služeb spojených s platebním účtem na trhu platebních služeb v České republice, nebo alespoň jeho významné části.

Diskrece členského státu v tomto bodě spočívá v možnosti volby rozhodnutí, zda srovnávací stránky budou provozovány soukromým subjektem nebo veřejným orgánem.

Návrh variant řešení

Jsou zvažovány 2 varianty řešení:

- **varianta 0** – srovnávací stránky budou provozovány soukromým subjektem

Variantu 0 by znamenala, že příslušné srovnávací stránky budou provozovány soukromým subjektem, který zajistí, aby byly naplněny požadavky stanovené směrnicí o základním platebním účtu.

- **varianta 1** – srovnávací stránky budou provozovány veřejným orgánem

Využití této varianty by znamenalo, že srovnávací stránky budou provozovány veřejným orgánem. V úvahu by připadala Česká národní banka, Ministerstvo financí, Česká obchodní inspekce nebo jiný veřejný orgán.

Návrh nejvhodnějšího řešení

V současné době v České republice existují obdobné internetové stránky provozované soukromým subjektem, které porovnávají služby spojené s platebním účtem. Nejsou však regulovány zákonem. Novela ZOPS nijak nevymezuje osobu provozovatele srovnávacích internetových stránek, pouze stanovuje požadavky, které musejí srovnávací internetové stránky splňovat. Navrhuje se tedy jako řešení zvolit variantu 0, která počítá se skutečností, že srovnávací internetové stránky budou provozovány soukromým subjektem a zákon pouze stanoví podmínky jejich provozu. Dosavadní provozovatelé tak budou muset dodržovat pravidla stanovená zákonem. Provozovatel srovnávacích internetových stránek, který bude tyto stránky provozovat ke konci ledna, oznámí vždy do konce února adresu srovnávacích stránek České obchodní inspekci a České národní bance. Tyto orgány budou zveřejňovat údaje obdržené od provozovatelů na svých internetových stránkách.

5. Rozsah služeb srovnávaných na internetových stránkách

Diskrece spočívá v možnosti volby, zda srovnávací stránky budou muset porovnávat i další okolnosti související s nabízenými službami, než minimum, které stanoví směrnice. Minimum srovnání je srovnání služeb spojených s platebním účtem, které budou předmětem harmonizace označení a definic ve vyhlášce České národní banky.

Návrh variant řešení

Jsou zvažovány 2 varianty řešení:

- **varianta 0** – srovnávací stránky budou porovnávat úplatu za služby, které budou uvedeny v prováděcím právním předpise.

Volba varianty 0 by znamenala, že srovnávací stránky budou porovnávat úplatu za služby, které jsou zahrnuty do prováděcího právního předpisu. Tento prováděcí právní předpis bude obsahovat označení a vymezení charakteristik 10 až 20 zpoplatněných služeb. Každý členský stát si nejprve zvolí seznam 10 až 20 zpoplatněných služeb, které jsou spojeny s platebním účtem. Při sestavování seznamu bere v potaz ty služby, které uživatelé ve vztahu ke svému platebnímu účtu nejvíce využívají a dále ty služby, jež jim vytváří nejvyšší náklady. Tento národní prozatímní seznam oznámí Komisi a orgánu EBA (Evropský orgán pro bankovníctví). Následně bude vytvořena standardizovaná terminologie Evropské unie pro ty služby, které budou společné alespoň pro většinu členských států. Terminologie Evropské unie bude obsahovat společné pojmy a definice. Česká republika začlení do svého národního seznamu evropské pojmy a definice pouze u těch služeb v národním seznamu, které jsou společné s těmi, které jsou uvedeny ve standardizované terminologii Evropské unie. Následně se předpokládá vydání vyhlášky České národní banky, která bude obsahovat již zmíněné označení a charakteristiky 10 až 20 zpoplatněných služeb.

- **varianta 1** – srovnávací stránky budou porovnávat i další okolnosti, nejen úplatu za služby, které budou uvedeny v prováděcím právním předpise

Využití varianty 1 by znamenalo, že srovnávací stránky budou porovnávat kromě úplaty za služby zahrnuté do prováděcího právního předpisu i další okolnosti. V úvahu by připadaly např. informace zaměřené na kontokorentní úvěry, kreditní karty apod.

Návrh nejvhodnějšího řešení

Navrhuje se jako řešení zvolit variantu 0, tedy srovnávací stránky budou porovnávat pouze úplatu za služby, které jsou uvedeny v prováděcím právním předpise. Nepovažuje se za potřebné zasahovat do trhu srovnávacích internetových portálů, který funguje bez větších problémů, a klást na něj nároky, které směrnice bezprostředně nevyžaduje.

Navrhovaná varianta bude rovněž pro uživatele přehlednější a povede k jeho lepší orientaci na srovnávacích stránkách.

6. Pravidla změny platebního účtu

Diskrece členského státu spočívá v možnosti uplatnit na vnitrostátní změnu účtu jiná opatření a postupy, než která jsou stanovena v části páté návrhu zákona, je-li to v zájmu uživatele a nevzniká-li tím pro uživatele žádná další zátěž a proběhne-li změna účtu v témže celkovém časovém rámci, jaký je uveden v části páté návrhu zákona. V České republice není poskytování služby změny účtu dosud upraveno právním předpisem. Existuje zde však tzv. Kodex mobility klientů, ke kterému přistoupila více než polovina bank působících na trhu platebních služeb a který stanovuje procesní postup pro změnu účtu. Banky, které k tomuto Kodexu přistoupily, se na dobrovolné bázi zavázaly tyto postupy dodržovat, a umožnit tak svým klientům snazší přestup k jiné bance. Daná dohoda bank však nezavazuje všechny poskytovatele platebních služeb. Transpozice směrnice tak bude mít pozitivní dopad na spotřebitele v tom smyslu, že službu změny účtu budou moci požadovat všichni spotřebitelé bez ohledu na to, zda je platební účet veden institucí, která se zavázala dodržovat Kodex mobility klientů. Návrh novely zákona počítá také se zavedením pro spotřebitele příznivějších lhůt, ve kterých musí být změna účtu realizována. I v tomto ohledu bude mít zákonná úprava služby změny účtu pozitivní dopad na spotřebitele.

Směrnice stanoví lhůtu pro předání požadavku nutného ke změně účtu od nového poskytovatele dosavadnímu na 2 pracovní dny. Následně má dosavadní poskytovatel lhůtu 5 dnů pro předání příslušných informací novému poskytovateli stanovenou na 5 dnů. Nový poskytovatel má dále 5 dnů na to, aby kontaktoval plátce a příjemce a nastavil trvalé příkazy a souhlasy k inkasu.

Návrh variant řešení

Jsou zvažovány 2 varianty řešení:

- **varianta 0** – na vnitrostátní změnu účtu se uplatní postup, který je stanoven ve směrnici o základním platebním účtu

Využití varianty 0 znamená, že na vnitrostátní změnu účtu se uplatní postup, který je stanoven směrnicí.

- **varianta 1** – na vnitrostátní změnu účtu se uplatní jiný postup, než který je stanoven směrnicí

Tato varianta by znamenala, že na vnitrostátní změnu účtu se uplatní jiný postup, než který je stanoven směrnicí.

Návrh nejvhodnějšího řešení

Navrhuje se jako řešení využít variantu 1, tedy na vnitrostátní změnu platebního účtu uplatnit odlišný postup než ten, který je stanovený směrnicí. Směrnice umožňuje stanovit odlišný postup změny účtu, než sama zavádí, pokud se tento postup uskuteční nejdéle ve lhůtě určené směrnicí a pokud alternativní postup je ku prospěchu spotřebitele. V tomto smyslu je třeba podotknout, že v České republice neexistuje systém změny účtu, který by všechny tyto poskytovatele zavazoval. Dále je třeba uvést, že výše specifikovaný Kodex mobility klientů stanoví delší lhůty oproti těm uvedeným ve směrnici o základním platebním účtu a dále stanoví jiný rozsah převodu trvalých příkazů a souhlasů k inkasu. Konkrétně je celková lhůta pro službu změny účtu podle směrnice o základním platebním účtu 12 pracovních dnů. Lhůta uvedená v § 124j odst. 4 a v § 124k odst. 2 je počítána včetně doručení a lhůta uvedená v § 124l odst. 1 se považuje za splněnou odesláním. Postup při změně účtu podle Kodexu mobility klientů sice počítá se lhůtou 11 pracovních dní, ale není bráno v potaz doručení příslušných dokumentů v jednotlivých krocích. Celý proces změny banky podle příslušného Kodexu trvá nejméně 15 bankovních pracovních dnů, což je o 3 pracovní dny déle než

postup podle směrnice o základním platebním účtu. Kodex umožňuje uživateli při změně účtu převést všechny trvalé příkazy a část pátá návrhu zákona pouze ty, které si uživatel zvolí. Dále Kodex mobility klientů není závazný pro všechny banky a není právně vymahatelný. Pro uživatele, který si zažádá o vnitrostátní změnu účtu je tedy z výše uvedených důvodů příznivější navrhovaná varianta 0 vycházející ze směrnice o základním platebním účtu.

V rámci lhůty 12 pracovních dnů stanovených směrnicí se navrhuje rozdělit lhůtu pro jednotlivé úkony při změně platebního účtu následovně. Nový poskytovatel má 5 pracovních dnů, aby oznámil dosavadnímu poskytovateli požadavek spotřebitele provést úkony ke změně účtu. Dosavadní poskytovatel má 5 pracovních dnů, aby předal potřebné informace novému poskytovateli. Nový poskytovatel má v poslední fázi 2 pracovní dny na odeslání informací plátcí a příjemci a na nastavení nových příkazů.

Dále se navrhuje stanovit, že dosavadní poskytovatel přestane provádět určité převody peněžních prostředků nejdříve osmý pracovní den ode dne, kdy ho nový poskytovatel požádal o provedení úkonů směřujících ke změně účtu. Ustanovení zaručuje plynulý přechod mezi ukončením provádění převodů dosavadním poskytovatelem a započatím provádění převodů novým poskytovatelem.

Ke stávajícímu fungování změny účtu lze uvést následující:

Využívání služby změny účtu v České republice

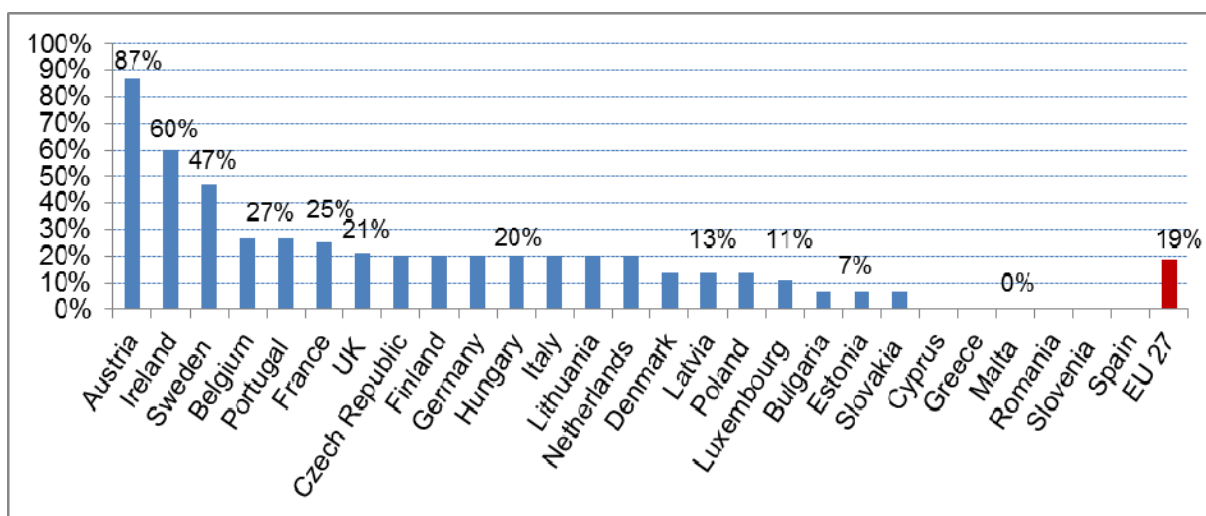
Změna platebního účtu se v České republice řídí Kodexem mobility klientů České bankovní asociace. Kodex byl zaveden s účinností od listopadu 2009 a novelizován byl v prosinci 2011. Kodex mobility klientů je závazný pouze pro některé banky.

Podle průzkumu společnosti chytryhonza.cz s.r.o., který byl zveřejněn dne 23. 7. 2015 na serveru poplatkozrout.cz vyplývá, že změnu poskytovatele platebního účtu provedl každý druhý majitel běžného účtu. Výzkumu se zúčastnilo více než 800 respondentů. Pětina klientů změnila poskytovatele platebního účtu několikrát po sobě. 40 % dotazovaných osob změnu banky odmítlo. Dále z průzkumu vyplynulo, že až 500 tisíc českých spotřebitelů, tedy přibližně 10 % ekonomicky aktivních lidí uvažuje změnit banku v blízké době.

Úspěšnost služby změny platebního účtu v rámci Unie

Problém vyskytující se při změně platebního účtu je převod trvalých příkazů a inkas. Z tohoto důvodu jsou spotřebitelé opatrní a obávají se změny platebního účtu. V roce 2011 bylo na základě požadavku Komise proveden „mystery shopping“, na základě kterého vyplynulo, že u dvou třetin případů změny služby platebního účtu bylo spotřebitelům ze strany úvěrové instituce sděleno, že jim nemůže být nápomocna s převodem trvalých příkazů. Pouze 19 % změn platebního účtu v rámci EU bylo provedeno včetně převodu trvalých příkazů. Z Grafu 1 uvedeného níže je patrné, že nejvíce úspěšných změn platebního účtu i s převodem trvalých příkazů bylo provedeno v Rakousku, a to v 87 % případů. Následuje Irsko, kde bylo úspěšných 60 % případů a dále Švédsko, kde bylo úspěšných 47 % případů. Česká republika se pohybovala okolo 20 % úspěšných případů. Z Grafu 1 je možné vyčíst, že ČR se pohybovala na hranici úspěšnosti 20 % společně s dalšími členy EU, a to s Velkou Británií, Finskem, Německem, Maďarskem, Itálií, Litvou a Nizozemskem.

Graf 1: Přehled úspěšných změn platebního účtu včetně převodu trvalých příkazů

Zdroj: *mystery shopping* v EU provedené na základě požadavku Komise, dopadová studie směrnice o základním platebním účtu

K výsledkům zveřejněným Evropskou komisí lze uvést, že není jasné, na základě čeho byla úspěšnost změny platebního účtu hodnocena. Změna platebního účtu podle Kodexu mobility klientů České bankovní asociace zahrnuje přenastavení trvalých příkazů a souhlasů k inkasu, dále může obsahovat výpověď účtu vedeného dosavadním poskytovatelem. Informování plátce a příjemce je záležitostí uživatele. Nicméně ani nově zaváděná úprava změny platebního účtu dle směrnice neimplikuje závaznost změny platebního účtu pro třetí strany. Zákon transponující směrnici totiž nezasahuje do soukromoprávních vztahů mezi uživatelem a jeho smluvními partnery. Pouhá změna platebního účtu tedy nemůže zaručit, že plátce a příjemce zareagují na změnu platebního účtu žádoucím způsobem. Je-li součástí hodnocení úspěšnosti také změna chování plátce a příjemce, pak ani nová úprava zaváděná směrnicí nemůže zaručit 100 % úspěšnost. K úspěšnosti při přenastavení trvalých příkazů a souhlasů k inkasu v rámci Kodexu České bankovní asociace lze uvést, že Ministerstvo financí neeviduje žádné stížnosti ohledně správnosti přenosu nastavení na nový platební účet. Podle údajů, které má Ministerstvo financí k dispozici z bankovního sektoru, se počet změn platebního účtu pohybuje v roce 2015 rámcově kolem 10 000 změn za kalendářní měsíc. Počet změn účtu, které napoprvé neproběhnou, se pohybuje podle údajů České bankovní asociace v řádech jednotek procent.

7. Forma žádosti o změnu platebního účtu

Směrnice členským státům umožňuje vyžadovat, aby zmocnění od spotřebitele ke změně platebního účtu bylo písemné a aby byla jeho kopie poskytnuta spotřebiteli.

Návrh variant řešení

Jsou zvažovány 3 varianty řešení:

- **varianta 0** – uživatel bude moci udělit novému poskytovateli pouze písemné zmocnění a obdrží kopii daného zmocnění
- **varianta 1** – uživatel může využít k udělení zmocnění předepsaný formulář a na vyžádání obdrží jeho vyplněnou kopii
- **varianta 2** – zákon nestanoví možnost ani povinnost použít předepsaný formulář v písemné formě

Stávající změna platebního účtu probíhající podle Kodexu České bankovní asociace vyžaduje písemné zmocnění uživatele. Uživatel musí být přítomen na pobočce, aby mohlo dojít k ověření jeho totožnosti. Na základě informací z bankovního sektoru je předepsaný formulář považován za vhodný způsob, jak uživatel zvolí jednotlivé kroky při změně platebního účtu. Formulář umožňuje lepší orientaci pro spotřebitele. Nový poskytovatel bude komunikovat jménem uživatele s dosavadním poskytovatelem na základě zmocnění. Z toho důvodu bude muset být schopen určitým způsobem prokázat, že mu zmocnění bylo uděleno. Z uvedených důvodů se navrhuje stanovit povinnost poskytovatelů umožnit uživateli zahájit změnu platebního účtu prostřednictvím formuláře. Formulář může být vytvořen jak samotným poskytovatelem, tak např. sdružením poskytovatelů. Zákon tedy ponechává prostor pro určitou tržní standardizaci. Jako vhodné řešení se tedy navrhuje varianta 1. S tím, že uživatel dostane kopii vyplněného formuláře na svoji žádost.

8. Stanovení dodatečných informačních povinností při změně účtu

Směrnice o základním platebním účtu umožňuje členským státům stanovit dodatečné povinnosti informovat o systému pojištění vkladů a o důvodech nepřijetí platební transakce při změně platebního účtu.

Návrh variant řešení

Jsou zvažovány 2 varianty řešení:

- **varianta 0** – nestanovit dodatečné informační povinnosti při změně platebního účtu
- **varianta 1** – stanovit dodatečné informační povinnosti při změně platebního účtu

K informování ohledně systému pojištění vkladů lze říci, že povinnost informovat o systému pojištění vkladů pramení již ze směrnice 2014/49/EU o systémech pojištění vkladů, která byla do českého právního řádu transponována novelou zákona o bankách. V souvislosti s pojištěním vkladů je klientovi poskytnut tzv. informační přehled o pojištění vkladů. Zavádět další pravidla týkající se informací ohledně pojištění vkladů se proto jeví jako nadbytečné. K informování plátce a příjemce lze říci, že je záležitostí uživatele, aby o změně platebního účtu informoval své smluvní partnery. Poskytovatel nemá reálné možnosti, jak plátce či příjemce kontaktovat, neboť s nimi není v jakémkoli smluvním vztahu. Navíc informování prostřednictvím platebního systému se může jevit jako sporné z hlediska ochrany osobních údajů, jako je tomu u standardů pro platby v EUR. Z uvedených důvodů se navrhuje zvolit variantu 0 a další informační povinnosti nestanovit.

9. Vymezení okruhu institucí nabízejících základní platební účet

Diskrece spočívá v možnosti rozšíření působnosti části páté hlavy III zákona, která stanoví povinnost úvěrovým institucím nabízet základní platební účet, i na další poskytovatele platebních služeb, neboť podle článku 1 odstavce 4 směrnice o základním platebním účtu je tato povinnost zúžena jen na úvěrové instituce. Zároveň je směrnicí o základním platebním účtu dána možnost uložit povinnost vést základní účet pouze určité skupině úvěrových institucí.

Úvěrová instituce je definována v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013, jako podnik, jehož činnost spočívá v přijímání vkladů nebo jiných splatných peněžních prostředků od veřejnosti a poskytování úvěrů na vlastní účet. Poskytovateli platebních služeb jsou podle směrnice PSD (směrnice o platebních službách na vnitřním trhu) kromě úvěrových institucí též instituce elektronických peněz, poštovní žirové instituce, platební instituce, poskytovatelé a vydavatelé elektronických peněz malého rozsahu a národní centrální banky.

Část pátá hlava III zákona zakotvuje právo na přístup k základnímu platebnímu účtu, specifikuje vlastnosti základního platebního účtu, dále řeší problematiku úplaty, smlouvu o základním platebním účtu a její jednostranné ukončení a uvádí obecné informace o základním platebním účtu.

Návrh variant řešení

Jsou zvažovány 4 varianty řešení:

- **varianta 0** – uplatnit působnost části páté hlavy III na všechny úvěrové instituce

Využití varianty 0 by znamenalo, že základní platební účet budou nabízet všechny úvěrové instituce se sídlem nebo pobočkou v České republice. Povinnost by se tak uplatnila na banky, zahraniční banky, které mají pobočku umístěnou na území České republiky, a na spořitelní a úvěrní družstva.

- **varianta 1** – uplatnit působnost části páté hlavy III na banky a zahraniční banky, které mají pobočku na území České republiky

Využití této varianty by znamenalo, že základní platební účet budou nabízet všechny banky nebo pobočky zahraničních bank, jestliže jejich sídlo nebo pobočka se nachází v České republice. Povinnost by byla uložena i institucím, které nevedou platební účty spotřebitelům.

- **varianta 2** – uplatnit působnost části páté hlavy III na banky a zahraniční banky, které mají pobočku na území České republiky, jestliže tyto instituce nabízejí platební účty spotřebitelům

Využití této varianty by znamenalo, že základní platební účet budou nabízet všechny banky nebo pobočky zahraničních bank, jestliže jejich sídlo nebo pobočka se nachází v České republice, ovšem pouze tehdy, vedou-li tyto instituce platební účty spotřebitelům.

- **varianta 3** – rozšířit oblast působnosti části páté hlavy III zákona i na jiné poskytovatele platebních služeb než úvěrové instituce

Využití varianty 3 by znamenalo, že základní platební účet budou nabízet i jiní poskytovatelé platebních služeb než úvěrové instituce.

Návrh nejvhodnějšího řešení

Navrhuje se jako řešení zvolit variantu 2, která počítá se skutečností, že základní platební účet budou spotřebitelům nabízet banky a zahraniční banky, které mají pobočku na území České republiky, jestliže tyto instituce nabízejí platební účty spotřebitelům. Z povinnosti nabízet základní platební účet jsou tedy vyňata spořitelní a úvěrní družstva. Tuzemské a zahraniční banky, které budou nabízet základní platební účty, tvoří dostatečně velkou síť poskytovatelů platebních služeb, aby došlo k zabezpečení přístupu k základnímu platebnímu účtu pro všechny spotřebitele, jak je požadováno směrnicí o základním platebním účtu. Povinnost vést základní platební účet, a vztahovat tak požadavky regulace na spořitelní a úvěrní družstva by nebylo vhodné, neboť by tím byla popřena jejich podstata. Spořitelní a úvěrní družstva jsou oprávněna přijímat vklady pouze od svých členů, kteří se následně mohou zapojit do řízení a kontroly těchto institucí. Poskytování služeb spojených s platebním účtem je tak omezeno na členy družstva. Se členstvím v družstvu je spjata vkladová povinnost. Výši základního členského vkladu určují stanovy, s tím, že od 1. 1. 2018 je zákonem č. 333/2014 Sb. stanovena minimální výše základního členského vkladu 1000 Kč, dle volby družstva však může být i vyšší. Základní platební účet, jakožto nástroj umožňující začlenění do bezhotovostní ekonomiky, by neměl být spojován s kapitálovou účastí na obchodní korporaci. Použití hlavy III zákona na družstva by implikovalo povinné přijímání členů družstva a nedůvodně spojovalo nástroj, který má napomáhat finanční inkluzi, s účastí na obchodní korporaci včetně účasti na hospodaření dané instituce. Povinnost zřídit základní

platební účet se dále nevztahuje na banky a zahraniční banky, které nevedou platební účty spotřebitelům.

10. Skutečný zájem otevřít si účet na území daného členského státu

Směrnice o základním platebním účtu dává možnost členským státům stanovit, zda spotřebitel musí pro otevření základního platebního účtu na jejich území prokázat skutečný zájem.

Návrh variant řešení

Jsou zvažovány 2 varianty řešení:

- **varianta 0** – nebude stanoven oprávněný zájem na otevření účtu na daném území
- **varianta 1** – bude stanoven oprávněný zájem na otevření účtu na daném území

Směrnice o základním platebním účtu ovšem udává, že prokázání oprávněného zájmu musí být plně v souladu se Smlouvami. Směrnice dále stanoví, že spotřebitel nesmí být diskriminován při zřízení platebního účtu z důvodu jeho státní příslušnosti či místa pobytu. Při projednávání transpozice směrnice nebylo ujasněno, jak by onen skutečný zájem měl být vymezen. Dále nebylo vyjasněno, jak zabezpečit, aby prokazování skutečného zájmu bylo v souladu se zásadou nediskriminace. Z důvodu poměrně velké právní nejistoty a možnosti rozporu se Smlouvami se povinnost prokázání oprávněného zájmu navrhuje nestanovit. Je tedy navrhována varianta 0.

11. Další případy zamítnutí žádosti o základní platební účet

Diskrece členského státu spočívá v možnosti stanovení omezeného počtu konkrétních případů, kdy bude úvěrová instituce oprávněna zamítnout žádost spotřebitele o zřízení základního platebního účtu. Konkrétní případy musejí vycházet z platných vnitrostátních právních předpisů na území příslušného členského státu. Jejich cílem bude buď spotřebitelům usnadnit přístup k základnímu platebnímu účtu, nebo zabránit, aby právo na základní platební účet bylo ze strany spotřebitelů zneužíváno.

Návrh variant řešení

Jsou zvažovány 2 varianty řešení:

- **varianta 0** – budou stanoveny další konkrétní případy, kdy úvěrová instituce bude oprávněna zamítnout žádost spotřebitele o základní platební účet

Tato varianta by znamenala, že dojde ke stanovení dalších konkrétních případů, kdy úvěrová instituce bude oprávněna zamítnout žádost spotřebitele o základní platební účet.

- **varianta 1** – nedojde ke stanovení dalších konkrétních případů, kdy úvěrová instituce bude oprávněna zamítnout žádost spotřebitele o základní platební účet

Využití varianty 1 by znamenalo, že nebudou stanoveny další konkrétní případy, které budou úvěrovou institucí opravňovat zamítnout žádost spotřebitele o základní platební účet.

Návrh nejvhodnějšího řešení

Navrhuje se jako řešení zvolit variantu 0, tedy stanoví se další konkrétní případy, kdy úvěrová instituce bude oprávněna odmítnout spotřebiteli zřídit základní platební účet. Poskytovatel je oprávněn spotřebiteli zamítnout žádost o zřízení základního platebního účtu, pokud již má platební účet vedený u banky nebo zahraniční banky v České republice a platební účet umožňuje spotřebiteli čerpat služby uvedené v § 124s odst. 1. Další důvody, kdy poskytovatel není povinen uzavřít smlouvu o základním platebním účtu, jsou výpověď nebo odstoupení od smlouvy o základním platebním účtu v předchozích 12 měsících.

Poskytovatel neuzavře smlouvu o základním platebním účtu, jestliže by tím porušil právní předpisy.

Odmítne-li poskytovatel uzavřít se spotřebitelem smlouvu o základním platebním účtu, respektive odmítne-li předložit spotřebiteli návrh smluvních podmínek, bezodkladně písemně sdělí spotřebiteli důvody odmítnutí a zároveň mu poskytne informaci o způsobu mimosoudního řešení sporů mezi spotřebitelem a poskytovatelem, dále poskytne informaci o případné možnosti podat stížnost přímo poskytovateli a také informaci o možnosti podat stížnost orgánu dohledu. Poskytovatel nesdělí spotřebiteli důvody odmítnutí, pokud by tak porušil ustanovení zákona upravujícího legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu nebo jiného právního předpisu.

12. Doplnkové služby u základního platebního účtu

Diskrece členského státu spočívá v možnosti uložit úvěrové instituci povinnost poskytovat u základního platebního účtu doplňkové služby, které jsou na vnitrostátní úrovni spotřebiteli považovány za zásadní.

Návrh variant řešení

Jsou zvažovány 2 varianty řešení:

- **varianta 0** – úvěrové instituce budou povinny u základního platebního účtu poskytovat doplňkové služby

Tato varianta by znamenala, že úvěrové instituce budou povinny uživatelům u základního platebního účtu poskytovat doplňkové služby.

- **varianta 1** – úvěrové instituce nebudou muset u základního platebního účtu poskytovat doplňkové služby

Využití varianty 1 by znamenalo, že úvěrové instituce nebudou muset u základního platebního účtu poskytovat spotřebitelům doplňkové služby.

Návrh nejvhodnějšího řešení

Navrhuje se jako řešení zvolit variantu 1, tedy úvěrové instituce nebudou povinny u základního platebního účtu poskytovat doplňkové služby, neboť základní platební účet umožňuje spotřebiteli využívat služby, které jsou standardně poskytovány u spotřebitelských platebních účtů na trhu.

13. Možnost přečerpání

Diskrece spočívá v možnosti umožnění úvěrovým institucím, aby u základního platebního účtu na žádost spotřebitele poskytovaly možnost přečerpání. Rozhodne-li se členský stát tuto diskreci využít, bude oprávněn stanovit dobu trvání a maximální výši přečerpání. Tento úvěrový produkt nesmí žádným způsobem omezovat nebo podmiňovat přístup k základnímu platebnímu účtu a jeho užívání.

Návrh variant řešení

Jsou zvažovány 2 varianty řešení:

- **varianta 0** – úvěrové instituce budou oprávněny na žádost uživatele poskytovat u základního platebního účtu možnost přečerpání

Využití této varianty by znamenalo, že pokud uživatel projeví zájem o poskytnutí služby možnosti přečerpání u základního platebního účtu, úvěrová instituce bude oprávněna mu ji poskytnout.

- **varianta 1** – úvěrové instituce nebudou oprávněny poskytovat u základního platebního účtu možnost přečerpání

Využití varianty 1 by znamenalo, že úvěrové instituce nebudou oprávněny poskytovat uživatelům u základního platebního účtu možnost přečerpání.

Návrh nejvhodnějšího řešení

Navrhuje se jako řešení zvolit variantu 0, tedy úvěrová instituce bude oprávněna uživateli poskytnout u základního platebního účtu službu přečerpání, projeví-li o ni uživatel zájem a bude-li ze strany úvěrové instituce nabízena. Nenavrhuje se stanovení povinnosti poskytovat službu přečerpání, neboť základní platební účet nabízí běžnému uživateli široký rozsah služeb a služba přečerpání představuje typ úvěrového produktu, kdy je ze strany úvěrové instituce nezbytné posouzení a vyhodnocení kritérií, která jsou pro získání služby přečerpání vyžadována.

14. Výše úplaty za základní platební účet

Diskrece spočívá v možnosti volby rozhodnutí, zda úvěrové instituce budou základní platební účet nabízet bezplatně, nebo za přiměřenou úplatu, a dále v možnosti stanovení minimálního počtu operací, které budou poskytovány bezplatně, nebo za přiměřenou úplatu. Stanovený počet musí stačit k pokrytí osobních potřeb spotřebitele s ohledem na obchodní zvyklosti a chování spotřebitelů v členském státě. Dále je třeba blíže specifikovat, jaká úplata je přiměřená.

Návrh variant řešení

Jsou zvažovány 4 varianty řešení:

- **varianta 0** – úvěrové instituce budou základní platební účet nabízet bezplatně a bude stanoven minimální počet operací, které budou poskytovány bezplatně nebo za přiměřenou úplatu

Volba varianty 0 by znamenala, že úvěrové instituce budou spotřebitelům základní platební účet nabízet bezplatně a dojde ke stanovení minimálního počtu operací, které budou poskytovány bezplatně nebo za přiměřenou úplatu.

- **varianta 1** – úvěrové instituce budou základní platební účet nabízet bezplatně a nebude stanoven minimální počet operací, které budou poskytovány bezplatně nebo za přiměřenou úplatu

Volba varianty 1 by znamenala, že úvěrové instituce budou spotřebitelům základní platební účet nabízet bezplatně a nedojde ke stanovení minimálního počtu operací, které budou poskytovány bezplatně nebo za přiměřenou úplatu.

- **varianta 2** - úvěrové instituce budou základní platební účet nabízet za přiměřenou úplatu a bude stanoven minimální počet operací, které budou poskytovány bezplatně nebo za přiměřenou úplatu

Tato varianta by znamenala, že úvěrové instituce budou spotřebitelům základní platební účet nabízet za přiměřenou úplatu a dojde ke stanovení minimálního počtu operací, které budou poskytovány bezplatně nebo za přiměřenou úplatu.

- **varianta 3** - úvěrové instituce budou základní platební účet nabízet za přiměřenou úplatu a nebude stanoven minimální počet operací, které budou poskytovány bezplatně nebo za přiměřenou úplatu

Tato varianta by znamenala, že úvěrové instituce budou spotřebitelům základní platební účet nabízet za přiměřenou úplatu a nedojde ke stanovení minimálního počtu operací, které budou poskytovány bezplatně nebo za přiměřenou úplatu.

Návrh nejvhodnějšího řešení

Návrh počítá s tím, že stanoví požadavek přiměřenosti úplaty za čerpání všech služeb, které jsou poskytovány v rámci základního platebního účtu. Vzhledem k tomu, že na trhu platebních služeb je úplata (cena) tvořena na základě tržního mechanismu střetáváním nabídky s poptávkou, navrhuje se stanovit přiměřenost úplaty ve vztahu k ceně tržní. Tržní cena zohledňuje chování různých soutěžitelů na trhu, ale i ochotu a možnost spotřebitelů platit za danou službu. Obvyklá úplata na trhu se tak jeví jako optimální kritérium přiměřenosti pro stanovení úplaty za služby spojené se základním platebním účtem.

Přiměřenost úplaty se uplatní na všechny služby spojené s platebním účtem, které jsou součástí základního platebního účtu. Počet služeb, které podléhají požadavku přiměřenosti, stanoven není. Z nabízených variant se navrhuje zvolit variantu 3, tedy úvěrové instituce budou základní platební účet nabízet za přiměřenou úplatu. Zákon stanoví, že přiměřenost úplaty má být posuzovaná především vzhledem k úplatě obvyklé na trhu. Volba této varianty znamená, že nedojde ke stanovení minimálního počtu operací, které by byly poskytovány bezplatně nebo za přiměřenou úplatu. Tato varianta zabezpečuje dodržení požadavků směrnice na přiměřenost ceny a zároveň nezasahuje do tvorby cen na trhu více, než je směrnicí vyžadováno.

Stanovení pevné úplaty se nejeví jako vhodné, neboť na trhu jsou nabízeny různé způsoby iniciace platební transakce, různé způsoby přístupu k účtu, několik druhů platebních karet atp. Dále ne všichni poskytovatelé nabízejí hotovostní operace, provozují vlastní síť bankomatů atp. Stanovení pevné částky by tak nebylo schopno pokrýt nabídku různých služeb na trhu a zohlednit různé způsoby poskytnutí a rozsah služeb. Určení jakéhosi základního balíčku služeb, které jsou obsahem základního platebního účtu, je v praxi obtížně představitelné, neboť směrnice o základním platebním účtu a tedy ani zákon nenutí úvěrové instituce zavádět služby, které neposkytují standardním klientům. Základní platební účty se tak budou mezi různými úvěrovými institucemi lišit. Lišit se tedy bude i úplata za základní platební účet, neboť je oprávněné účtovat si za širší rozsah služeb úplatu vyšší. Například banka, která nabízí svým klientům hotovostní operace na pobočkách, je bude muset nabízet i majiteli základního platebního účtu. Nicméně úplata za základní platební účet, který umožňuje např. vkládání a výběry hotovosti na pobočce může být vyšší než za základní platební účet, který tyto transakce neumožňuje.

Přiměřená cena bude dále odrážet míru využití platebního účtu, neboť je oprávněné, aby poskytovatel požadoval vyšší úplatu za účet, který je využíván více. Nic nebrání rovněž zpoplatnění jednotlivých platebních transakcí, tak jak je na trhu platebních služeb běžné. Opět by mělo být především zabezpečeno, aby nedocházelo k diskriminaci majitele základního platebního účtu oproti standardním klientům. Není však zřejmé záměrem, aby byl poskytovatel nucen vést základní platební účty za cenu, která je nižší než cena účtovaná standardním klientům. Smyslem regulace přiměřené úplaty je spíše zajistit nediskriminační chování vůči majiteli základního platebního účtu vzhledem k majitelům standardních platebních účtů.

Vláda na svém jednání dne 24. 2. 2016 rozhodla, že za služby uvedené v § 124s odst. 1 může poskytovatel požadovat nejvýše úplatu odpovídající obvyklé ceně podle zákona o cenách. Obvyklá cena je vymezena jako cena shodného nebo z hlediska užití porovnatelného nebo vzájemně zastupitelného zboží volně sjednávána mezi prodávajícími a kupujícími, kteří jsou na sobě navzájem ekonomicky, kapitálově nebo personálně nezávislí na daném trhu, který není ohrožen účinky omezení hospodářské soutěže. Fakticky se tak cena blíží ceně tržní dosahované na trhu, kde existuje hospodářská soutěž, výše uvedené argumenty tak lze považovat za nadále aplikovatelné.

Níže jsou představeny příklady platebních účtů nabízených na trhu v České republice.

Nabídka platebních účtů v České republice

V České republice se na trhu platebních služeb uplatňuje široká konkurenční nabídka produktů. Spotřebitelé mají možnost získat vedení platebního účtu za nízkou či nulovou úplatu. Někteří poskytovatelé nabízejí vedení platebního účtu za úplatu dosahující několika desítek Kč, úplata za některé produkty přesahuje 100 Kč. Spotřebitelé tak mají na trhu poměrně pestrou nabídku produktů a je na nich, jakého poskytovatele platebních služeb si zvolí. Níže jsou charakterizovány platební účty nabízené úvěrovými institucemi v ČR. Informace jsou použity z ceníků jednotlivých úvěrových institucí.

Vzhledem k tomu, že v České republice existuje fungující trh platebních služeb, měl by být zásah státu do cenové politiky poskytovatelů spíše minimální. Spotřebitelé, kteří chtějí získat platební účet za minimální úplatu, tuto možnost již mají za současného stavu.

Úplata za platební účty s nabídkou služeb, která dostačuje běžnému spotřebiteli, se pohybuje od 55 Kč výše. Platební účet, který je nejmenovanou úvěrovou institucí spotřebitelům nabízen za 55 Kč měsíčně, zahrnuje v rámci úplaty za vedení následující služby: měsíční elektronický výpis, tuzemské příchozí platby, 2 odchozí tuzemské platby měsíčně zadané elektronicky mimo inkas, službu elektronického bankovníctví, povolené přečerpání účtu, 2 výběry debetní kartou z bankomatů vlastní banky v ČR a mezinárodní embosovanou debetní kartu.

Platební účet, který je nejmenovanou institucí spotřebitelům nabízen za 68 Kč měsíčně, zahrnuje v rámci úplaty za vedení následující služby: měsíční výpis e-mailem, přijaté SEPA platby nebo přijaté zahraniční platby, všechny druhy přijatých a odeslaných domácích plateb, domácí a zahraniční platby kartou, vedení debetní karty, všechny účty, spoření a vklady ve všech měnách z nabídky banky, měsíční SMS, odeslaná SEPA platba, pojištění karty, domácí výběry z bankomatu nad 1 000 Kč, výběr z bankomatu v zahraničí, „chytrá“ služba, která přesouvá peníze ze spoření na účet a zpět, tak jak uživatel potřebuje a informační SMS o všech platbách na účtu – například neúspěšná platba, příjem a odeslání platby, platby kartou apod.

Platební účet, který je nejmenovanou institucí spotřebitelům nabízen za 68 Kč měsíčně, zahrnuje v rámci úplaty za vedení následující služby: měsíční elektronický výpis, příchozí platby, příplatek za platbu z a do jiné banky, internetové bankovníctví, expresní linku, mobilní banku, embosovanou kartu s cestovním pojištěním, sjednání povoleného přečerpání a zadávání trvalých příkazů k úhradě a povolení inkasa včetně SIPO 3 měsíce od založení účtu. Tato nejmenovaná instituce má pro své aktivní klienty věrnostní program odměn. Za každou platbu u obchodníka provedenou během jednoho kalendářního měsíce bude klientovi na jeho účet vrácena částka odpovídající jednomu zaúčtovanému poplatku za výběr z bankomatu u jeho banky, který byl proveden ve stejném kalendářním měsíci jeho debetní kartou. K vrácení poplatků dochází v následujícím kalendářním měsíci. Využívá-li klient produkty dané instituce aktivně, může získat zpět až 100 % poplatku za vedení. Splní-li jednu z níže uvedených aktivit, získá zpět 50 % poplatku za vedení a splní-li dvě a více aktivit, získá zpět 100 % poplatku za vedení.

- příchozí platba na účet v libovolné výši
- naspořené prostředky – objem prostředků uložených u nejmenované instituce alespoň ve výši 100 000 Kč
- půjčky – hypoteční/spotřebitelský úvěr či osobní kreditní karta u téže instituce (existence smlouvy o hypotečním nebo osobním, dosud nesplaceném, úvěru uzavřeném s tou danou institucí a/nebo dalšími společnostmi, které patří do téže skupiny)
- spoření nebo investování – pravidelné měsíční úložky v libovolné výši u nejmenované společnosti (termínované a spořicí účty u nejmenované instituce)

Další zvýhodnění v rámci tzv. věrnostního konceptu jsou např. pro studenty, seniory nebo při založení platebního účtu s někým z rodiny nebo přátel.

Platební účet, který je nejmenovanou institucí spotřebitelům nabízen za 69 Kč měsíčně, zahrnuje v rámci úplaty za vedení následující služby: vyhotovení měsíčního výpisu, debetní kartu, internetové a telefonní bankovníctví včetně mobilní banky, všechny příchozí platby v Kč, 2 výběry v bankomatu u vlastní banky, kontokorent, všechna odemknutí a zamknutí karty, všechny změny limitů a PIN ke kartě a obrázek na kartu. Dále tato nejmenovaná instituce nabízí svým klientům vedení účtu zdarma, pokud jim na jejich platební účet bude připsána příchozí platba ve výši alespoň 7 000 Kč a zároveň budou aktivně využívat jeden další produkt (řádně splácet úvěr, řádně splácet hypotéku, používat kreditní kartu, pravidelně investovat, řádně hradit životní pojištění, jehož kapitálová hodnota nebo hodnota zainvestovaných prostředků musí být alespoň 100 000 Kč nebo případně využívat podnikatelské konto).

Kromě výše uvedených případů nabízejí úvěrové instituce spotřebitelům platební účty, u kterých platí pouze úplatu za vedení, ale nezahrnují žádné služby. Jedna nejmenovaná instituce nabízí spotřebitelům platební účet, který je zpoplatněn částkou 25 Kč měsíčně a součástí je pouze výpis prostřednictvím elektronického bankovníctví. Ostatní užívané služby jsou uživateli účtovány podle aktuálního sazebníku.

Platební účet, který je nejmenovanou úvěrovou institucí nabízen spotřebitelům za nulovou úplatu, zahrnuje následující služby: vedení účtu v českých korunách, eurech a dolarech včetně vedení platebních karet, elektronické zaslání výpisu, tuzemské příchozí a odchozí platby včetně trvalých příkazů, inkas a SIPO, výběr nebo vklad peněz v bankomatu u vlastní banky.

Platební účet, který je nejmenovanou úvěrovou institucí nabízen spotřebitelům za nulovou úplatu, zahrnuje následující služby: vedení účtu v českých korunách, eurech nebo dolarech, zaslání měsíčního výpisu elektronicky, vydání a vedení embosované bezkontaktní karty, výběr hotovosti z bankomatu u kterékoli banky v ČR, cash back, služby související s nastavením platební karty (nastavení a změna PIN kódu, změna limitů, propojení karty s běžným účtem v cizí měně), zadání, zrušení, změna a realizace trvalé platby, inkasní platby a SIPO, interní převody s konverzí měn v rámci banky.

Rozdíly v cenách služeb jsou do určité míry dány způsoby využívání bankovních služeb. Klienti, kteří využívají elektronické způsoby komunikace s poskytovatelem elektronickou správu svého účtu (např. prostřednictvím internetového bankovníctví) standardně dosahují příznivějších cenových podmínek oproti klientům, kteří využívají služeb na hotovostních přepážkách bank nebo prostřednictvím papírových platebních příkazů. Navržená podoba účtu umožňuje klientovi využít i papírové platební příkazy, které jsou standardně dražší oproti příkazům elektronickým, což je jeden z důvodů, proč je navrhována určitá úplata a nikoli účet zdarma. Regulace přiměřené úplaty by měla umožnit poskytovateli motivovat spotřebitele k používání efektivnějších způsobů komunikace či zadávání platebních příkazů. Při hodnocení přiměřenosti úplaty je možné brát na zřetel míru užívání služeb. Je tedy možné zpoplatnit např. i jednotlivé platební transakce. Je však třeba zabezpečit, aby majitel základního platebního účtu nebyl znevýhodněn oproti majiteli standardního účtu.

Průměrná úplata za platební účet v České republice

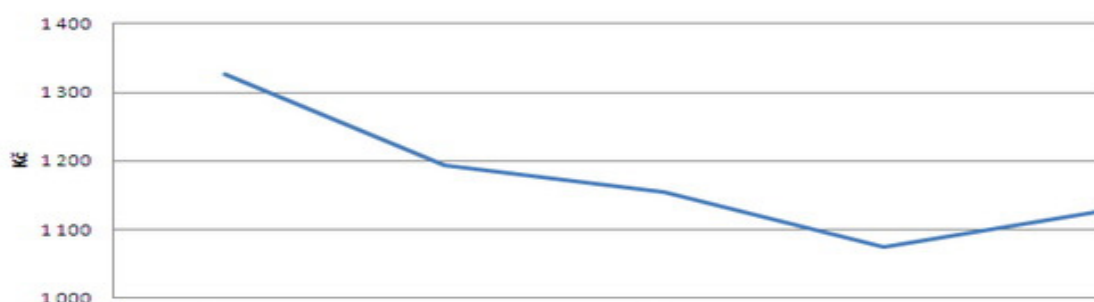
Níže jsou uvedena data ohledně průměrné úplaty, kterou by zaplatil modelový klient za užívání platebního účtu v České republice. Data jsou čerpána ze studií společnosti Scott & Rose publikovaných na serveru www.finparada.cz.

A) Náklady na vedení běžného účtu standardního klienta

Období	4Q/2013	1Q/2014	2Q/2014	3Q/2014	4Q/2014
Náklady na vedení běžného účtu v Kč za rok	1 327	1 193	1 155	1 075	1 127

Roční náklady na vedení běžného účtu standardního klienta se ve čtvrtém čtvrtletí roku 2014 navýšily o 52 Kč oproti předchozímu čtvrtletí. Tedy z 1 075 Kč na 1 127 Kč (+ 4,84 %). Za standardního klienta je považována ta osoba, která navštěvuje pobočku k provádění platebních transakcí.

Roční náklady na vedení účtu standardní občané (průměr)

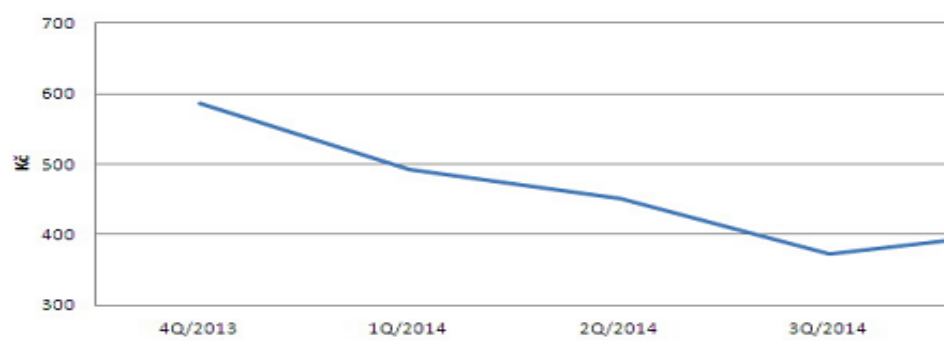

B) Náklady na vedení běžného účtu internetového klienta

Období	4Q/2013	1Q/2014	2Q/2014	3Q/2014	4Q/2014
Náklady na vedení běžného účtu v Kč za rok	586	493	451	373	406

Roční náklady na vedení běžného účtu internetového klienta se ve čtvrtém čtvrtletí roku 2014 navýšily o 33 Kč oproti předchozímu čtvrtletí. Tedy z 373 Kč na 406 Kč (+ 8,85 %). Za internetového klienta je považován ten spotřebitel, který k provádění platebních transakcí využívá výhradně internet, nenavštěvuje pobočku a výběr hotovosti provádí jen z bankomatu vlastní banky.

Roční náklady na vedení účtu internetoví občané (průměr)

C) Vážený průměr úplaty za platební účet

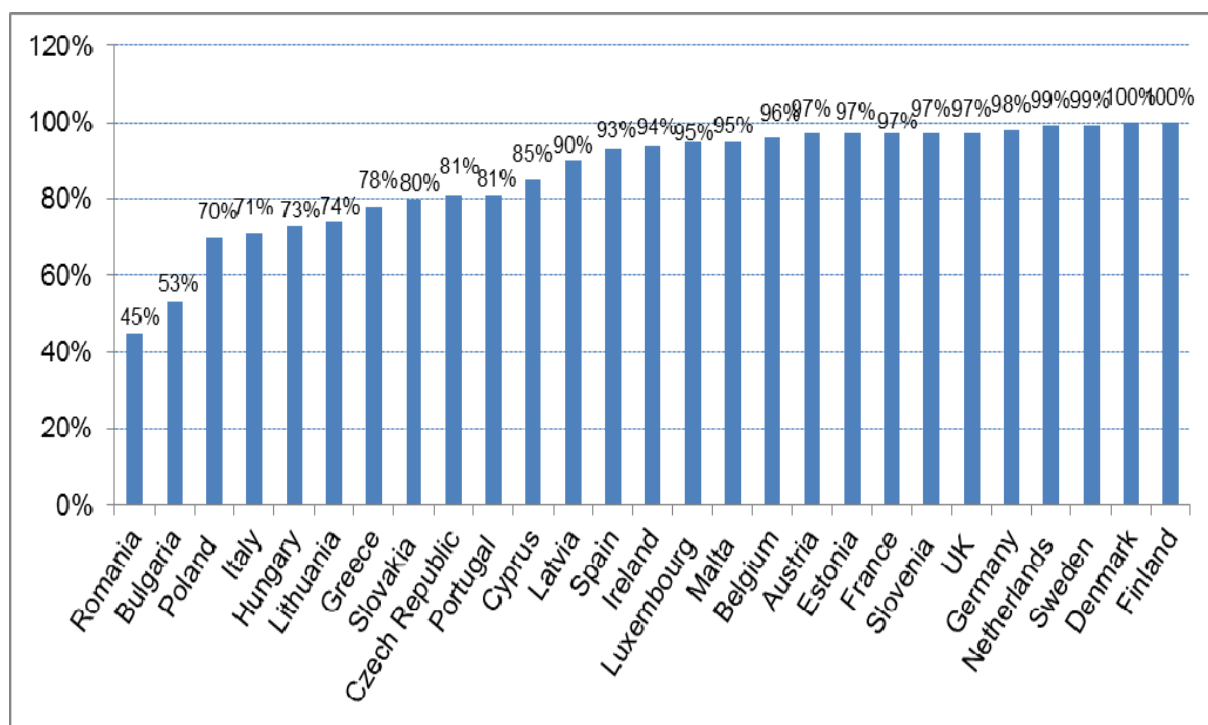
Podle údajů společnosti Scott & Rose platným ke čtvrtému čtvrtletí 2014 platil průměrný klient za svůj platební účet a služby s ním spojené 1127 Kč ročně. Vážený průměr ceny, kde váhou je počet klientů daných bank, činil 1545 Kč. Klient maximálně využívající internet platil 406 Kč ročně. Průměrné ceny byly vypočteny na základě modelového chování klienta.

Zdroj: FINPARADA. *běžný účet stál Čechy na konci roku v průměru více než v předchozím období.* [online]. 16. 1. 2015. [citováno 18. 12. 2015]. Dostupné na: <http://www.finparada.cz/2517-Bezny-ucet-stal-Cechy-na-konci-roku-v-prumeru-vice.aspx>

Spotřebitelé EU s platebním účtem

Níže je uveden Graf 2, kde je uvedeno procentuální vyjádření obyvatel EU, kteří mají platební účet. V České republice je to podle zdrojů Světové banky 81 % obyvatel. Data pocházejí z dubna 2012. Novější data bohužel nejsou k dispozici.

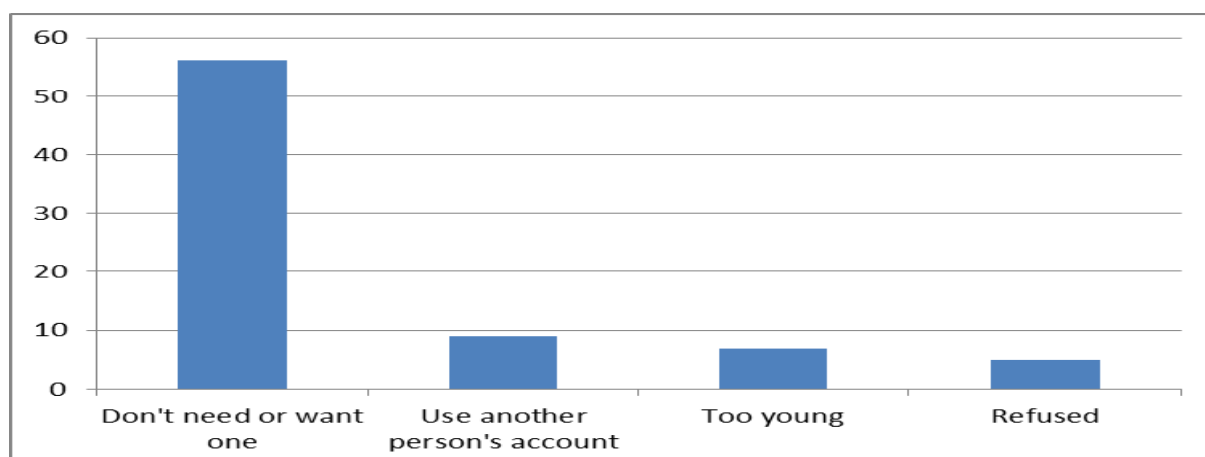
Graf 2: Obyvatelé EU, kteří mají platební účet

Zdroj: Měření finančního začlenění, *The Global Findex Database*, Světová banka, duben 2012

Níže je znázorněn Graf 3, kde jsou uvedeny důvody, proč lidé nemají platební účet. Z Grafu 3 je zřejmé, že hlavním důvodem je skutečnost, že spotřebitelé platební účet nepotřebují, nebo nechtějí. Dalším důvodem je používání platebního účtu jiné osoby a v menší míře je zastoupena skutečnost, že dotazovaní spotřebitelé jsou příliš mladého věku.

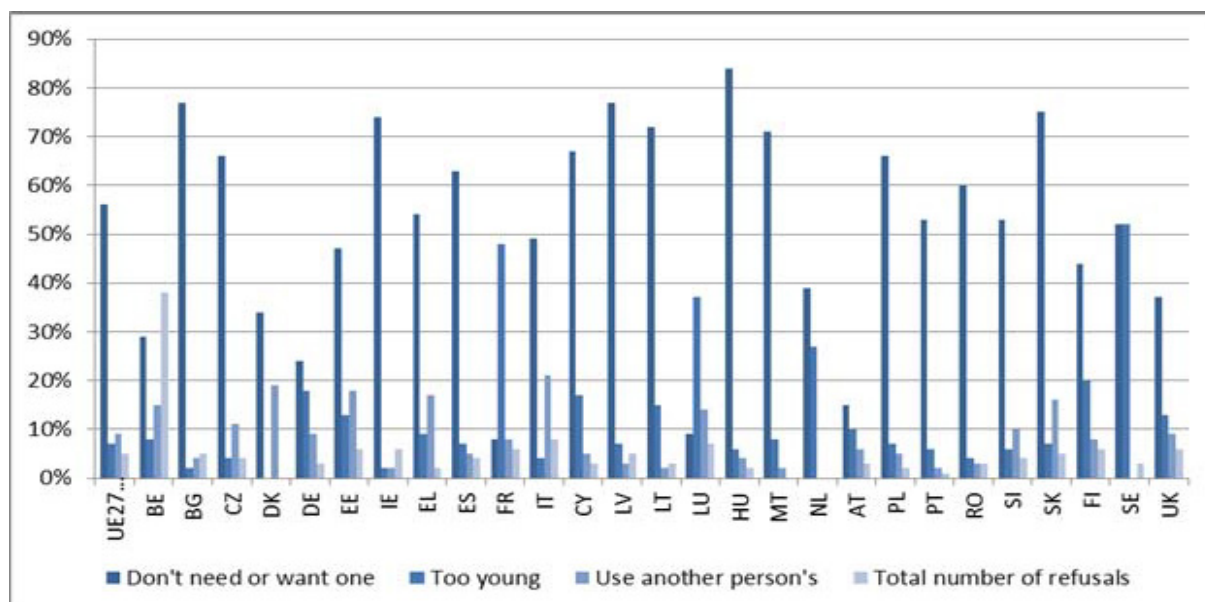
Graf 3: Důvody, proč lidé nemají platební účet v rámci EU

Zdroj: Eurobarometer

Níže je znázorněn Graf 4, kde jsou zachyceny důvody, proč lidé nemají platební účet. Oproti Grafu 3 výše, jsou důvody zobrazeny pro každý členský stát. Zaměříme-li se konkrétně na Českou republiku, převládá zde důvod, že spotřebitelé platební účet nepotřebují, nebo nechtějí. Toto zdůvodnění dosahuje necelých 70 %. Druhým nejvíce zastoupeným důvodem je skutečnost, že používají platební účet někoho jiného. Tento důvod je zastoupen ze zhruba 10 %. Další důvody nacházející se na totožné úrovni jsou příliš nízký věk spotřebitelů a odmítnutí.

Graf 4: Důvody, ze kterých lidé nemají platební účet – konkrétní státy a důvody

Zdroj: 2012 Eurobarometer

Přístup k platebnímu účtu v České republice

Problémy s přístupem k platebnímu účtu nejsou v České republice v závažnějším měřítku zaznamenány. V tabulce 1 níže je v absolutním i relativním vyjádření uveden počet obyvatel jednotlivých států, kteří nemají platební účet. Data v Tabulce 1 jsou z roku 2012, novější souborná data nejsou bohužel dostupná. V prvním sloupci je uveden členský stát. Druhý

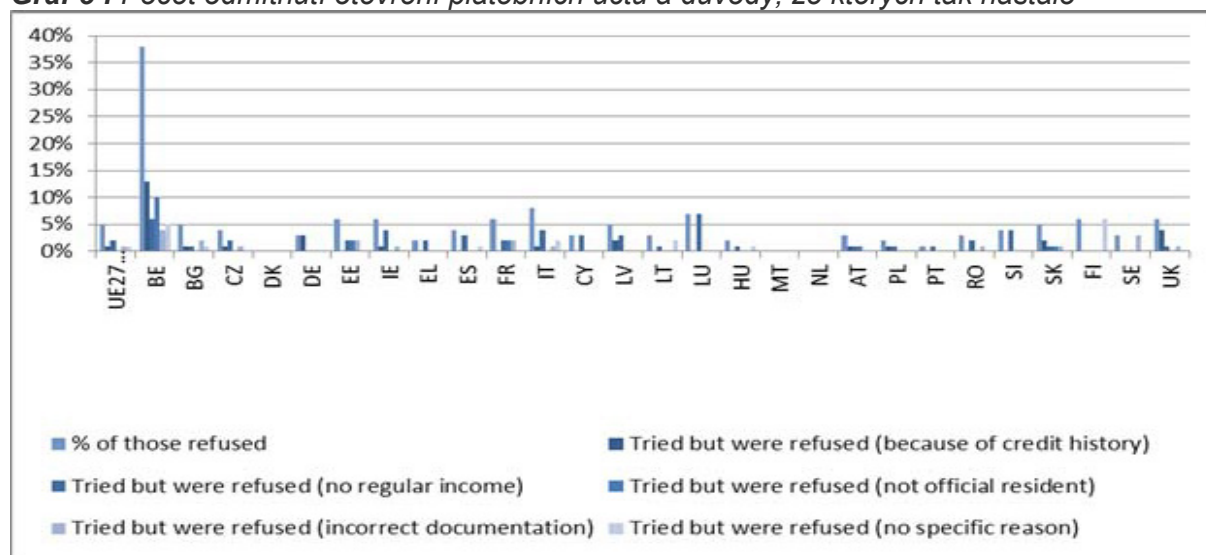
sloupec zachycuje, kolik obyvatel celkově v dané zemi nemá účet, bez ohledu na důvod, proč jej nemají. Ve třetím sloupci je uveden počet obyvatel, kteří by o platební účet měli zájem, ale platební účet doposud nemají. Poslední sloupec tabulky uvádí, jaký přístup k naplnění požadavku směrnice o základním platebním účtu na přiměřenost úplaty vybrané členské státy pravděpodobně zvolí. Konkrétně tedy v České republice v roce 2012 bylo 16,2 % obyvatel bez platebního účtu. Podle průzkumu společnosti GfK v roce 2013 klesl počet obyvatel na 12 %. Přestože novější data nejsou bohužel k dispozici, klesající tendence je zřejmá, neboť úvěrové instituce nabízí potenciálním uživatelům širokou nabídku služeb, která je často doprovázena jinými akčními nabídkami. Úvěrové instituce nabízí například vedení účtu zdarma, tedy odpuštění poplatku za vedení, pokud uživatel splní stanovenou výši měsíčního kreditního obrátu na platebním účtu.

Přístup k platebnímu účtu v rámci EU

Na základě výpočtů Komise je v EU téměř 3 miliony spotřebitelů, kteří žádali o otevření platebního účtu, ale jejich žádost byla zamítnuta. 40 % spotřebitelů bylo odmítnuto z důvodu nepravidelného příjmu, 20 % spotřebitelů bylo odmítnuto zřízení platebního účtu z důvodu doložení nedostačující dokumentace a 40 % spotřebitelů byl odmítnut přístup k platebnímu účtu pro další důvody, které nejsou blíže specifikovány. Podle výpočtů Komise je 22,2 milionu nebankovních klientů, kteří by chtěli platební účet, ale nepokusili se o jeho zřízení. Zejména méně vzdělaní spotřebitelé se domnívají, že bankovní účet je spojen s vysokými náklady a není dostupný pro spotřebitele žijící z nízkého nebo nepravidelného příjmu a v důsledku této skutečnosti se nepokusili o jeho otevření, i když by o něj měli zájem. Někteří spotřebitelé bez bankovního účtu nemají z důvodu nedostatku informací ponětí, že v některých členských státech EU mají právo otevřít si nízkonákladový platební účet. Informace jsou čerpány z výpočtů Komise provedených na základě údajů Světové banky z roku 2011, průzkumu Eurobarometru 2012 a Eurostatu.

Níže v Grafu 5 je znázorněn počet odmítnutí otevření platebních účtů spotřebitelům a důvody, ze kterých tak nastalo. Z Grafu 5 je patrné, že nejvíce bylo zamítnuto otevření platebního účtu v Belgii. Česká republika vykazuje oproti Belgii poměrně nízké hodnoty.

Graf 5 : Počet odmítnutí otevření platebních účtů a důvody, ze kterých tak nastalo

Zdroj: Eurobarometer 2012

Porovnání úplaty za základní platební účet v konkrétních členských státech

Ve srovnání s jinými členskými státy bude v České republice základní platební účet nabízen za přiměřenou cenu. Totožně diskreci zřejmě využije Německo, Polsko, Dánsko a Švédsko. V Lotyšsku bude sociální verze základního platebního účtu poskytována zdarma těm

spotřebitelům, kteří na něj budou mít podle stanovených požadavků nárok. Ostatní spotřebitelé si budou moci základní platební účet otevřít za přiměřenou cenu. Belgie, Slovensko a Rakousko pevně stanoví maximální cenu, za kterou bude základní platební účet spotřebitelům nabízen. Slovensko stanoví maximální cenu pro všechny účty, a to částku 3 EUR/měsíc. Rakousko stanoví, že základní platební účty budou spotřebitelům nabízeny za částku nejvýše 80 EUR/ročně a taktéž bude umožněno zavedení tzv. sociální verze základního platebního účtu, a to prováděcím právním předpisem. Cena a podmínky otevření sociální verze základního platebního účtu budou stanoveny vyhláškou. Informace o stanovení přiměřené ceny jsou čerpány z transpozičních skupin ke směrnici základním platebnímu účtu, kde některé členské státy představily své závěry.

Rozhodnutí daného členského státu, zda dojde k zavedení tzv. sociální verze základního platebního účtu, vychází ze sociální politiky uplatňované konkrétním členským státem a dále z obecného postoje státu k zásahům do tržních vztahů ze sociálních důvodů. Česká republika se rozhodla diskreci týkající se možnosti zavedení sociální verze základního platebního účtu nevyužít, neboť u spotřebitelů nebyl zaznamenán problém s otevřením platebního účtu a na trhu jsou nabízeny platební účty s nulovým poplatkem za vedení účtu a provádění platebních transakcí.

Tabulka 1: Absolutní (v mil.) a relativní (v %) vyjádření počtu lidí bez účtu, vč. těch, kteří by o účet měli zájem

Členský stát	Počet obyvatel bez účtu	Počet obyvatel bez účtu, kteří by o účet měli zájem	Počet obyvatel (2012)	Využití diskrece (sociální účet vs. přiměřená cena)
Česká republika	1.71 (16,2 %) ¹	0.58 (5,5%)	10, 505	Přiměřená cena
Německo	1.42 (1,7%)	1.08 (1,3%)	80, 327	Přiměřená cena
Polsko	9.73 (25,5%)	3.31 (8,6%)	38, 063	Přiměřená cena
Dánsko	0 (0%)	0 (0%)	5, 580	Přiměřená cena
Švédsko	0,08 (0,8%)	0,04 (0,4%)	9,482	Přiměřená cena
Lotyšsko	0.19 (9,2%)	0.04 (1,9%)	2, 044	Sociální účet zdarma + ostatní za přiměřenou cenu
Slovensko	0.92 (17%)	0.23 (4,2%)	5, 404	Pevně stanovená cena pro základní účty (max. 3 EUR / měsíc)
Belgie	0.27 (2,4%)	0.19 (1,7%)	11, 094	Pevně stanovená cena
Rakousko	0.22 (2,6%)	0.18 (2,1%)	8, 408	Základní účet za pevně stanovenou cenu (max. 80 EUR / rok), možnost zavedení sociálního účtu prováděcím právním

¹ Podle průzkumu společnosti GfK klesl v roce 2013 počet obyvatel bez účtu v ČR na 12%.

Zdroj: <http://www.gfk.com/cz/news-and-events/News/Stranky/bankovni-sluzby-stale-nepouziva-12-procent-cechu-a-slovaku.aspx>

				předpisem
--	--	--	--	-----------

Zdroj: Výpočty Komise založené na datech od Světové banky, 2012 Eurobarometer a Eurostat, počet obyvatel doplněn ze serveru Eurostat, % vyjádření vlastní výpočty

15. Jednostranné ukončení smlouvy o základním platebním účtu ze strany úvěrové instituce

Diskrece v tomto bodě spočívá v možnosti stanovit omezený počet konkrétních případů, vyjma těch, které jsou stanoveny v části páté návrhu zákona, kdy dojde k jednostrannému ukončení smlouvy o základním platebním účtu ze strany úvěrové instituce. Konkrétní případy musejí vycházet z platných vnitrostátních právních předpisů na území příslušného členského státu. Jejich cílem je zabránit spotřebitelům, aby zneužívali práva na přístup k základnímu platebnímu účtu.

Návrh variant řešení

Jsou zvažovány 2 varianty řešení

- **varianta 0** – budou stanoveny další konkrétní případy, které povedou k jednostrannému ukončení smlouvy o základním platebním účtu úvěrovou institucí
Využití varianty 0 by znamenalo, že dojde ke stanovení dalších případů, vyjma těch, které jsou stanoveny v části páté návrhu zákona, které povedou k jednostrannému ukončení smlouvy o základním platebním účtu ze strany úvěrové instituce.

- **varianta 1** – nedojde ke stanovení dalších konkrétních případů vedoucích k jednostrannému ukončení smlouvy o základním platebním účtu úvěrovou institucí
Tato varianta by znamenala, že nebudou stanoveny další konkrétní případy, které vedou k jednostrannému ukončení smlouvy o základním platebním účtu ze strany úvěrové instituce.

Návrh nejvhodnějšího řešení

Navrhuje se jako řešení využít variantu 0, tedy budou stanoveny další konkrétní případy, vyjma těch, které jsou stanoveny v části páté návrhu zákona, které povedou k jednostrannému ukončení smlouvy o základním platebním účtu ze strany úvěrové instituce. Poskytovatel je oprávněn vypovědět závazek ze smlouvy o základním platebním účtu, pokud uživatel na svém základním platebním účtu neprovede žádnou platební transakci pod dobu delší než 24 měsíců, nesplňuje požadavky osoby oprávněně pobývající v členském státě, má-li otevřený jiný platební účet v bance nebo zahraniční bance v České republice, který mu umožňuje čerpání služeb uvedených v § 124 s odst. 1, nebo odmítne-li návrh na změnu závazku ze smlouvy o základním platebním účtu.

Poskytovatel může odstoupit od smlouvy o základním platebním účtu, pokud uživatel použije základní platební účet v rozporu se zákonem upravujícím opatření proti legalizaci výnosů trestné činnosti a financování terorismu nebo v rozporu s jiným právním předpisem. Další důvodem, kdy je poskytovatel oprávněn odstoupit od smlouvy o základním platebním účtu je skutečnost, kdy uživatel dosáhl založení základního platebního účtu úmyslným poskytnutím nepravdivých nebo hrubě zkreslených informací a údajů nebo poruší-li podstatným způsobem smlouvu o základním platebním účtu. Podstatné porušení smlouvy o základním platebním účtu se opírá o § 2002 občanského zákoníku. Dále může poskytovatel odstoupit od smlouvy tehdy, pokud by trvání závazku ze smlouvy o základním platebním účtu bylo v rozporu s jiným právním předpisem.

Poskytovatel společně s výpovědí závazku ze smlouvy o základním platebním účtu bezodkladně písemně sdělí spotřebiteli důvody odstoupení nebo výpovědi a zároveň mu poskytne informaci o způsobu mimosoudního řešení sporů mezi spotřebitelem a poskytovatelem, dále poskytne informaci o případné možnosti podat stížnost přímo

poskytovateli a také informaci o možnosti podat stížnost orgánu dohledu. Poskytovatel nesdělí spotřebiteli důvody odstoupení nebo výpovědi, pokud by tak porušil právní předpisy.

16. Stanovení výhodnější úplaty na základě úrovně bankovního začlenění spotřebitele

Směrnice stanoví, že členské státy mohou od úvěrových institucí požadovat, aby zavedly různé systémy pro stanovování cen v závislosti na úrovni bankovního začlenění spotřebitele, což by mělo umožnit zejména výhodnější podmínky pro zranitelné spotřebitele bez bankovního účtu. Dále dle směrnice členské státy mohou zavést mechanismus, aby spotřebitelé, kteří na jejich území nemají platební účet, a byl jim odmítnut přístup k platebnímu účtu, za nějž si úvěrová instituce účtuje poplatek, měli bezplatný a účinný přístup k platebnímu účtu se základními prvky. Fakticky je tedy členským státům umožněno požadovat určitou příznivější cenovou nabídku pro sociálně znevýhodněné spotřebitele a vytvořit systém zvláštních úplat se zohledněním bankovního začlenění klienta.

Návrh variant řešení

Jsou zvažovány 2 varianty řešení:

- **varianta 0** – nebude zaveden systém úplat zohledňující bankovní začlenění klienta
- **varianta 1** – bude zaveden systém úplat zohledňující bankovní začlenění klienta

Jak vyplývá ze šetření Evropské komise, většina obyvatel, kteří platební účet v České republice nevlastní, platební účet nechce či nepotřebuje. Podle průzkumu společnosti GfK v roce 2013 klesl počet obyvatel, kteří nevlastní platební účet, na 12 %. Z uvedených údajů lze vyvozovat, že míra bankovního začlenění české veřejnosti je poměrně vysoká a osoby, které nemají účet, si ho většinou neotevřou proto, že ho nepotřebují. Na trhu platebních služeb v České republice existuje řada platebních účtů, které lze získat za nízký či za nulový poplatek. Jiné banky nabízejí vedení účtu zdarma při splnění kritérií jako je minimální příjem, či určitý počet karetních transakcí. Celkově lze říci, že trh platebních služeb je v České republice konkurenční a umožňuje spotřebitelům získat platební účty za nízké ceny. Požadavek na stanovení přiměřené ceny u základního platebního účtu, která by neměla být diskriminační oproti cenám účtovaným standardním klientům, se tak jeví jako dostatečný k zajištění přístupu k základnímu platebnímu účtu pro spotřebitele. Z uvedených důvodů se navrhuje zvolit variantu 0 a nezavádět zvláštní režim úplaty závislé na bankovním začlenění spotřebitele. Případná otázka finančních stimulů je spíše otázkou sociální politiky.

3. VYHODNOCENÍ NÁKLADŮ A PŘÍNOSŮ

3.1. Náklady

Navrhovaná právní úprava bude znamenat vynaložení nákladů pro úvěrové instituce, zejména na úpravu jejich informačních systémů, které bude nezbytné adaptovat na změny, které nová právní úprava přináší. Náklady vzniknou kvůli povinnosti sjednotit označení služeb spojených s platebním účtem a zavedení změny platebního účtu.

Úvěrové instituce budou muset rovněž vynaložit náklady na vedení základních platebních účtů. Návrh nepřináší cenovou regulaci platebních účtů, neboť k tomu vzhledem ke konkurenčnímu prostředí a spíše klesajícím cenám na trhu není dán důvod. Celkově lze však říci, že nákladům se do značné míry nelze vyhnout vzhledem k nutnosti transponovat směrnici o základním platebním účtu.

3.2. Přínosy

Hlavními přínosy navrhované úpravy jsou především posílení postavení a ochrany spotřebitele na finančním trhu a zajištění jeho větší informovanosti.

3.3. Vyhodnocení nákladů a přínosů variant

Je třeba uvést, že transpozice směrnice o základním platebním účtu bude znamenat náklady pro poskytovatele platebních služeb. Těmto nákladům se však vzhledem k povinnosti transponovat směrnici do českého práva nelze vyhnout. Návrh se snaží při volbě variant popsaných výše volit řešení, která nepřinášejí neodůvodněné náklady, které by nevyplývaly už ze směrnice. Důvody volby jednotlivých variant jsou popsány výše.

Povinnosti dohledu a správního trestání jsou rovněž dány nutností implementovat evropské předpisy.

Deklarovaným přínosem implementace evropských předpisů má být lepší postavení spotřebitele na trhu platebních služeb.

3.4. Vyhodnocení variant

Národní diskrece byly konzultovány prostřednictvím konzultačního materiálu uveřejněného na internetových stránkách Ministerstva financí.

4. NÁVRH ŘEŠENÍ

Vyhodnocení zvažovaných variant a výběr nejvhodnějšího řešení jsou pro navrhované změny uvedeny v bodech 1 až 12.

5. IMPLEMENTACE DOPORUČENÝCH VARIANT A VYNUCOVÁNÍ

Začlenění doporučených variant bude provedeno změnou dotčených ustanovení zákona o platebním styku. Vynucování návrhu zákona bude probíhat v rámci dohledové činnosti České národní banky, která zajistí dodržování povinností poskytovatele platebních služeb. Dalším dohledovým orgánem bude Česká obchodní inspekce a Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Kontrolu nad uplatňování přiměřené ceny za služby uvedené v § 124s odst. 1 a poskytované v rámci základního platebního účtu bude vykonávat Ministerstvo financí podle zákona o cenách. Respektování navrhované právní úpravy bude zajištěno prostředky správního řízení. K vynucování návrhu zákona může též nepřímo přispět rozhodovací pravomoc finančního arbitra, pokud se bude jednat o spor mezi uživatelem platebních služeb a poskytovatelem platebních služeb.

6. PŘEZKUM ÚČINNOSTI REGULACE

Přezkum účinnosti a vhodnosti nové právní úpravy bude prováděn Českou národní bankou, jež vykonává funkci dohledového orgánu nad finančním trhem. Mechanismus přezkumu účinnosti je zakotven přímo ve směrnici o základním platebním účtu. Do 18. září 2019 předloží Evropská komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu o uplatňování této směrnice a jejích dopadech.

7. KONZULTACE A ZDROJE DAT

Návrh byl konzultován s Českou národní bankou a se zástupci trhu, zejména s Českou bankovní asociací, spotřebitelskými asociacemi a provozovateli srovnávacích internetových stránek. Národní diskrece byly konzultovány prostřednictvím konzultačního materiálu uveřejněného na internetových stránkách Ministerstva financí. Informace o publikaci konzultačního materiálu byla odeslána zástupcům poskytovatelů platebních služeb, zároveň byly osloveny spotřebitelské asociace působící v oblasti finančního trhu a provozovatelé internetových stránek zabývajících se tematikou platebních účtů. Veřejné konzultace se zúčastnilo 13 subjektů, z toho 3 banky, 2 profesní asociace, 2 spotřebitelské asociace, 2 provozovatelé internetových serverů srovnávajících finanční služby, 1 orgán dohledu, 1 poradenská společnost, 1 spořitelní družstvo a 1 zástupce akademické sféry. Ministerstvo financí konzultovalo s výše uvedenými subjekty možné způsoby transpozice směrnice o základním platebním účtu. Ministerstvo následně vypracovalo návrh zákona, který předložilo do vnějšího připomínkového řízení. Při tvorbě návrhu zákona využilo Ministerstvo financí také názory subjektů, které se účastnily veřejné konzultace. Ve vnějším

připomínkovém řízení měly zainteresované subjekty rovněž možnost se k návrhu zákona vyjádřit. Připomínky subjektů, které ve vnějším připomínkovém řízení vnesly, jsou uvedeny ve vypořádací tabulce spolu s jejich vypořádáním.

Data ohledně úplaty za platební účty jsou čerpána z veřejně dostupných zdrojů, jako jsou ceníky bank. Dále jsou využity informace z dopadové studie Komise ke směrnici o základním platebním účtu a informace ze specializovaných internetových stránek. Použité zdroje jsou vždy uvedeny pod každým grafem a tabulkou.

B. Zhodnocení zvláštních dopadů a souladu s právními normami

1. Zhodnocení dopadů na veřejné rozpočty

V současnosti není možné finanční dopady na státní rozpočet kvantifikovat. Náklady lze očekávat v souvislosti s vedením správních řízení a při výkonu dohledu.

2. Zhodnocení souladu návrhu zákona s ústavním pořádkem ČR

Návrh zákona je v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Z ústavního pořádku České republiky nevyplývají specifické právní normy ústavněprávní síly dopadající na oblast platebních služeb.

Návrh zákona se dotýká zejména ústavně zaručeného práva vlastnit majetek (čl. 11 LPS) a ústavně zaručeného práva podnikat (čl. 26 LPS). Při zásazích do těchto základních práv návrh zákona plně respektuje zásadu, že při stanovení mezí základních práv musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu (čl. 4 odst. 4 LPS). Zásahy do uvedených základních práv jsou vyváženy legitimním zájmem na ochraně spotřebitele.

Pokud jde o postavení České národní banky, návrh zákona respektuje zásadu, že do činnosti České národní banky lze zasahovat pouze na základě zákona (čl. 98 odst. 1 Ústavy) a činí tak způsobem, který neohrožuje plnění jejího hlavního ústavně zakotveného cíle, jímž je péče o cenovou stabilitu.

Kromě toho návrh zákona respektuje obecné zásady ústavního pořádku České republiky, např. zásady vyplývající z pojmu demokratického právního státu (čl. 1 Ústavy), zásadu enumerativnosti veřejnoprávních pretenzí (čl. 2 odst. 2 LPS) a v oblasti správního trestání zásadu *nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege* (čl. 39 LPS).

3. Zhodnocení souladu návrhu zákona s mezinárodními smlouvami a slučitelnost s právními akty EU

Návrh zákona je v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, a s právními akty Evropské unie. Navrhovaná právní úprava je implementací evropských právních předpisů, konkrétně směrnice o základním platebním účtu a nařízení o mezibankovních poplatcích. Z mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána, nevyplývají specifické právní normy dopadající na oblast platebních služeb.

Pokud jde o práva zaručená Evropskou úmluvou o lidských právech, dotýká se návrh zákona zejména ochrany vlastnictví (čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě) a práva na soukromý život (čl. 8 Úmluvy). Zásahy do těchto práv jsou nezbytné k naplnění legitimního cíle, jímž je zájem na ochraně spotřebitele. Tím je podle názoru předkladatele naplněn právní základ, který Úmluva stanoví pro zásahy do těchto práv, konkrétně v případě ochrany vlastnictví je to obecný zájem (čl. 1 odst. 2 Protokolu č. 1 k Úmluvě) a v případě práva na soukromý život hospodářský blahobyt země a ochrana práv a svobod jiných (čl. 8 odst. 2 Úmluvy).

Kromě toho návrh zákona respektuje další práva zaručená Úmluvou, zejména právo na spravedlivý proces (čl. 6 odst. 1 Úmluvy) a prostředek nápravy (čl. 13 Úmluvy) tím, že nijak neomezuje právo osob dotčených zásahy do výše uvedených práv žádat o přezkoumání těchto zásahů soud, a dále zásadu *nullum crimen sine lege, nulla poena sine*

lege (čl. 7 Úmluvy) tím, že skutkové podstaty správních deliktů jsou stanoveny zákonem a vymezeny dostatečně určitě a předvídatelně.

Návrh zákona je v souladu s právními akty Evropské unie, s judikaturou soudních orgánů Evropské unie a s obecnými právními zásadami práva Evropské unie, zejména se zásadou proporcionality a subsidiarity, se zásadou rovného zacházení, nediskriminace a právní jistoty.

4. Sociální dopady

Navrhovaná právní úprava předpokládá zlepšení přístupu určitých skupin spotřebitelů k finančním službám.

5. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení na životní prostředí

Návrh zákona nemá žádné dopady na životní prostředí.

6. Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace

Navrhovaná právní úprava není v rozporu se zákazem diskriminace.

7. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů (DPIA)

Návrh zákona nezasahuje do ochrany soukromí či osobních údajů. Návrh zákona žádným způsobem nemění dosavadní praxi v této oblasti. Návrh zákona není v rozporu s Úmluvou o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat (vyhlášené pod č. 115/2001 Sb. m. s.), směrnicí Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně jednotlivců v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů, ani se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

8. Zhodnocení korupčních rizik (CIA)

Korupční rizika, která mohou vést ke zvýhodnění konkrétních subjektů vůči jiným, spočívají v benevolentním výkonu dohledu a správního řízení ze strany orgánů dohledu. Je však třeba uvést, že právní řízení se řídí správním řádem či sektorovým procesními předpisy. Rozhodovací pravomoc je transparentní a je vždy možné určit konkrétní subjekty, které jsou odpovědné za rozhodnutí. Na základě výše uvedených skutečností je možné usoudit, že se nepředpokládá vznik žádných korupčních rizik.

9. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení na mezinárodní konkurenceschopnost

Navrhovaná právní úprava nepředpokládá dopad na mezinárodní konkurenceschopnost.

B. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K části první čl. I

K bodu 1 [§ 1]

Vzhledem k nové části páté zákona se doplňují písmena e) až h), čímž se zpřesňuje oblast, kterou zákon upravuje. Návrh zákona mj. upravuje také přístup k platebním účtům obecně, nikoliv pouze k základnímu platebnímu účtu, neboť ustanovení písmene h) je třeba interpretovat ve spojení s ustanovením § 124z zákona o platebním styku, které stanoví zákaz diskriminace. Právo na rovný přístup se nevztahuje pouze k základním, ale všem platebním účtům.

Dále je v důsledku transpozice směrnice o základním platebním účtu a adaptace na nařízení o mezibankovních poplatcích za karetní platební transakce provedena legislativně technická úprava v poznámce pod čarou č. 1 a 2.

K bodu 2 [§ 2 odst. 1 písm. g) až k)]

Zavádí se definice úhrady, trvalého příkazu, možnosti přečerpání, překročení a služby spojené s platebním účtem. Všechny definice vycházejí ze směrnice o základních platebních službách.

K bodu 3 [§ 2 odst. 2 písm. e) bodu 4]

Slovo úhrada se nahrazuje slovem uhrazení, jelikož smysl tohoto pojmu nemá odpovídat definici v § 2 odst. 1 písm. g).

K bodu 4 [§ 2 odst. 3 písm. c)]

Zrušuje se definice pojmu spotřebitel, neboť vyplývá z ustanovení § 419 zákona 89/2012 Sb., občanský zákoník.

K bodu 5 [§ 2 odst. 3 písm. k)]

Zavádí se definice osoby oprávněně pobývající v členském státě. Ustanovení vyjmenovává jednotlivé osoby, jejichž pobyt v EHP můžeme považovat za oprávněný s ohledem na vnitrostátní, mezinárodní nebo unijní právo. Občanství Evropské unie vyplývá z čl. 20 Smlouvy o fungování Evropské unie, který stanoví, že občanem Evropské unie je každá osoba, která má státní příslušnost některého členského státu. Osobami oprávněně pobývajících na území členského státu budou tedy jednak občané Evropské unie a také občané zemí Evropského hospodářského prostoru podle ustanovení § 2 odst. 2 písm. a) zákona o platebním styku. Kategorie bodu 2 pokrývá osoby oprávněně pobývající v České republice přechodně nebo trvale. Přechodně pobývají osoby na území mj. na základě krátkodobého či dlouhodobého víza pobytu nebo bez něj. Bez víza mohou pobývat na území také mj. státní občané zemí Schengenského prostoru. Bod 7 je vymezen sběrnou kategorií pro osoby oprávněně pobývající na území jiného členského státu. Tato vágní formulace naznačuje otevřený výčet osob, které je možno pod tuto kategorii subsumovat. Bude se jednat např. o osoby, jimž byl jiným členským státem udělen azyl nebo které o něj na území jiného členského státu požádaly, dále o cizince, kteří pobývají na území členského státu oprávněně dle právních předpisů dotčených členských států atd.

K bodům 6 až 8, 10 až 19, 23 až 24 [§ 75 odst. 4, § 84 písm. a) a c), nadpis dílu 3 v části čtvrté hlavy I, nadpis § 94, § 94 odst. 1 až 4, nadpis nad § 95, § 95, § 96 odst. 1, § 97, § 130 odst. 1 písm. b) a c)]

Legislativně technická změna dle terminologie zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Změna a výpověď smlouvy se nahrazuje změnou závazku a výpovědí závazku.

K bodu 9 [§ 91a]

Stanoví se povinnost poskytovatele bezplatně poskytnout uživateli informace o trvalých příkazech a souhlasech k inkasu, které uživatel udělil. Informace se poskytují na žádost uživatele.

K bodu 20 [§ 100 odst. 1]

Ustanovení § 100 odst. 1 provádí transpozici čl. 55 odst. 2 směrnice EP a Rady 2007/64/ES. Doplněním slova „pouze“ dochází k upřesnění, že se jedná o omezený výčet důvodů. Prostřednictvím tohoto ustanovení dochází též k transpozici čl. 10 odst. 6 směrnice o základním platebním účtu.

K bodu 21 [§ 124d až § 124za]**K hlavě I (Porovnatelnost služeb spojených s platebním účtem)****K § 124d**

Ustanovení spolu s § 142 zmocňuje Českou národní banku k vydání prováděcího právního předpisu, který stanoví jednotné názvy a definice 10 až 20 služeb spojených s platebním účtem, za které je na českém trhu platebních služeb požadována úplata.

Česká národní banka při tvorbě vyhlášky zohlední standardizaci pojmů a definic provedenou prováděcím právním předpisem Evropské komise vydaným k provedení směrnice o základním platebním účtu. Česká národní banka vytvoří seznam 10 až 20 služeb spojených s platebním účtem a u těch služeb, které budou zároveň obsaženy v přímo použitelném předpise Evropské komise, použije jednotné evropské označení. Služby, které nebudou obsaženy v evropském seznamu, budou nést označení a vymezení, jaké jim přisoudí Česká národní banka.

Poskytovatelé platebních služeb mají povinnost použít k označení služeb, které jsou obsaženy ve vyhlášce České národní banky, označení a definici, kterou tato vyhláška stanoví. V dokumentech poskytovaných nebo zpřístupněných podle § 124h a § 124f mohou být jiná označení použita pouze jako doplňující označení k jednotnému označení stanovenému vyhláškou.

Použití jednotných označení je vyžadováno i ve smluvní a před smluvní dokumentaci k platebnímu účtu a dále pak v písemných obchodních a reklamních sděleních určených spotřebiteli. Těmito informačními sděleními mohou být například marketingové informace, výpisy z účtu, internetové stránky atp. Jiné nebo doplňující označení je možné použít, jestliže je zřetelně uvedeno jednotné označení. Takto stanovené požadavky jsou tedy mírnější než u dokumentů podle § 124f a § 124h.

Z hlediska časové působnosti bude jednotná terminologie vyžadována s nabytím účinnosti nového zákona u smluv nových a stávajících v případě jejich změny. Sjednocená terminologie vyvolá pozitivní dopad na spotřebitele z hlediska přehlednější orientace.

Standardizovaná terminologie bude tvořena jednak na národní a jednak na evropské úrovni. Česká národní banka zaslala dne 18. 9. 2015 předběžný seznam služeb, které jsou předmětem standardizace pojmů, Evropské komisi a Evropskému orgánu pro bankovníctví. Evropská komise následně vydá delegovaný akt, kterým provede čl. 3 odst. 5 směrnice o základním platebním účtu. Česká národní banka u příslušných služeb zohlední definice v evropském seznamu při tvorbě vyhlášky.

K § 124e

Ustanovení mívá na tzv. vázaný prodej a stanoví povinnost poskytovatele informovat uživatele platebních služeb o skutečnosti, zda lze uzavřít smlouvu o platebním účtu i bez nákupu zboží nebo služeb, které nejsou službou spojenou s platebním účtem. Poskytovatel je dále povinen informovat uživatele o úplatě za služby poskytované v souboru nebo nad rámec tohoto souboru služeb.

K § 124f

Záměrem směrnice o základním platebním účtu bylo poskytnout klientovi před uzavřením smlouvy o platebním účtu před smluvní informace o úplatě za nejčastěji poskytované služby spojené s platebním účtem. Dokument by měl obsahovat informace o úplatě za služby, jejichž jednotné označení stanoví vyhláška České národní banky.

Informace podle daného ustanovení budou poskytovány v dokumentu, jehož podobu stanoví přímo použitelný předpis Evropské unie. Dokument bude zpřístupněn na internetových stránkách poskytovatele a v obchodních prostorách určených uživatelům platebních služeb. Na žádost bude dokument uživateli bezplatně poskytnut. Poskytovatel má povinnost poskytnout a zpřístupnit informace způsobem stanoveným v ustanovení § 78 ZOPS.

K § 124g

Ustanovení zavádí povinnost poskytovatele vytvořit a zpřístupnit seznam označení služeb spojených s platebním účtem a jejich definic, které budou standardizovány vyhláškou České národní banky. Klientům by tak měl být zpřístupněn a na žádost poskytnut jakýsi slovník

pojmu, kde budou uvedena jednotná označení a definice z vyhlášky České národní banky. Poskytovatel může do daného dokumentu zařadit označení a definice i jiných služeb spojených s platebním účtem. Poskytovatel má povinnost poskytnout a zpřístupnit informace způsobem stanoveným v ustanovení § 78 ZOPS.

K § 124h

Poskytovatel je povinen poskytnout uživateli do konce února každého kalendářního roku přehled o úplatě za služby spojené s platebním účtem a informace týkající se úroků za předchozí kalendářní rok. Poskytovatel má povinnost poskytnout informace způsobem stanoveným v ustanovení § 78 ZOPS. Odstavec 2 specifikuje poskytované informace a stanoví jejich minimální rozsah. Jsou-li služby poskytovány jako soubor služeb za souhrnnou úplatu, dopadá na tento soubor rovně požadavek odstavce 2. Podle odstavce 2 písm. a) tak bude o tomto souboru podána informace o souhrnné úplatě a počtu účtování této úplaty.

Smyslem daného ustanovení je poskytnout klientovi přehled o úplatě za služby spojené s platebním účtem, kterou zaplatil za kalendářní rok. Výsledný dokument by měl sloužit k porovnání služeb, které čerpá od různých poskytovatelů. Zákon rovněž stanoví kvalitu poskytovaných informací, tak aby představovaly dostatečnou a pravdivou informační hodnotu pro klienta.

Informace podle daného ustanovení budou poskytovány v dokumentu, jehož podobu stanoví přímo použitelný předpis Evropské unie. Na Evropskou komisi je přenesena pravomoc přijímat prováděcí technické normy postupem podle článku 15 nařízení (EU) č. 1093/2010. Pravomoc přijímat prováděcí akty je svěřena Evropské komisi v souladu s čl. 291 Smlouvy o fungování Evropské unie. Prováděcí technické normy se přijímají ve formě nařízení nebo rozhodnutí. Vyhlášují se v Úředním věstníku Evropské unie a vstupují v platnost dnem v nich stanoveným.

Je-li klientovi poskytován soubor služeb za souhrnnou úplatu, obdrží uživatel informace podle odst. 2 písm. a) až c) také o takto nabízeném souboru služeb.

K § 124i

Ustanovení stanoví pravidla srovnání služeb spojených s platebním účtem na internetu. Provozovateli srovnávacích internetových stránek je uložena povinnost zajistit rovné zacházení při uveřejnění výsledků srovnání a zajistit, aby výsledky srovnání umožnily získat informaci o všech službách spojených s platebním účtem, které jsou předmětem harmonizace ve vyhlášce České národní banky. Návrh pak stanoví další náležitosti srovnání služeb.

Návrh zákona ukládá provozovatelům příslušných stránek povinnost dodržet stanovená pravidla. Všichni provozovatelé srovnávacích stránek provozující dané stránky jako podnikání, tak budou muset dodržovat pravidla stanovená směrnicí. Tím bude dodržen požadavek směrnice na existenci srovnávacích stránek.

Provozovatele srovnávacích internetových stránek bude dohlížet Česká obchodní inspekce. Jsou-li však srovnávací stránky provozovány bankou v rámci vedlejší činnosti, bude orgánem dohledu v souladu se současným stavem Česká národní banka.

Provozovatel srovnávacích internetových stránek nahlásí jejich provozování České obchodní inspekci a České národní bance. Tyto subjekty zveřejní informace, které obdrží od poskytovatelů na svých internetových stránkách, veřejnosti tak budou k dispozici údaje o webových adresách stránek a jejich provozovatelích.

Recitál č. 29 směrnice o platebních účtech stanoví, že existují-li v členském státě pouze jedny srovnávací internetové stránky a tyto internetové stránky ukončí provoz nebo

přestanou splňovat kritéria kvality, měl by členský stát zajistit, aby spotřebitelé měli na vnitrostátní úrovni v přiměřené době přístup k ještě jednom srovnávacím internetovým stránkám. Přestanou-li v České republice fungovat srovnávací internetové stránky provozované na soukromé bázi, měla by Česká republika přesto zajistit jejich existenci. Za této situace by Ministerstvo financí mohlo přistoupit například k zadání veřejné zakázky na provozování srovnávacích stránek. Takové stránky by pak byly financovány z veřejných zdrojů. Další možností, jak řešit neexistenci stránek je zabezpečit jejich fungování veřejným orgánem.

Provozovatel srovnávacích internetových stránek bude čerpat informace o úplatě za služby spojené s platebním účtem z veřejně dostupných zdrojů, které poskytovatelé uveřejňují. Ohledně relevance těchto informací je tedy závislý na uveřejněných datech. Provozovatel nemůže zajistit, aby poskytovatelé vždy účtovali částky, které zveřejňují například v předmluvních informacích či cenících.

Poskytovatelé jsou nicméně informacemi, které v cenících uvádějí vázáni, neboť takovéto informace jsou součástí závazné smlouvy s uživatelem. Tím je zajištěna relevance zdrojů informací, ze kterých může provozovatel srovnávacích stránek čerpat.

K hlavě II (Změna platebního účtu)

K dílu 1 (Vnitrostátní změna platebního účtu)

K § 124j

Zákon zavádí službu změny platebního účtu, kterou dosavadně prováděly na dobrovolné bázi pouze banky, které se k tomu dobrovolně zavázaly v rámci tzv. Kodexu mobility vytvořeného Českou bankovní asociací.

Po nabytí účinnosti navrhované novely budou na požádání uživatele službu změny platebního účtu povinně provádět všichni poskytovatelé platebních služeb, kteří spadají do působnosti části páté zákona.

Změnu účtu zahajuje uživatel u poskytovatele, který mu vede platební účet a uživatel k němu chce převést trvalé příkazy či souhlasy k inkasu. Tento poskytovatel, následně označovaný jako nový poskytovatel, má jménem uživatele požádat o provedení činností potřebných ke změně účtu tzv. dosavadního poskytovatele, kterého uživatel určil.

Nový poskytovatel může ověřit totožnost uživatele různými způsoby. Pokud s uživatelem již má uzavřen obchodní vztah a proběhla již identifikace uživatele v souladu se zákonem upravujícím opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, pak může spoléhat na vlastní způsoby ověření totožnosti klienta, jako přihlášení se do internetového bankovníctví atp.

Uživateli je k určení úkonů potřebných ke změně platebního účtu k dispozici formulář, který mu poskytne nový poskytovatel. Formulář má uživateli umožnit snadno určit úkony, které mají nový a dosavadní poskytovatel při změně účtu provést. Zahájit změnu platebního účtu prostřednictvím tohoto formuláře však není povinné. V § 124j odst. 1 písm. c) je vymezena skupina převodů, ke kterým dal uživatel trvalý příkaz, a inkas, které má dosavadní poskytovatel přestat provádět (§ 124k odst. 1 písm. b)), a o kterých má informovat nového poskytovatele (§ 124k odst. 2), který je následně začne provádět (§ 124l odst. 4). Nový poskytovatel dále dostane informaci o tzv. pravidelně se opakujících převodech a inkasech provedených během posledních 13 měsíců.

Nový poskytovatel do 5 dnů po obdržení údajů stanovených ve formuláři jménem uživatele požádá dosavadního poskytovatele o provedení úkonů uvedených v § 124k, které uživatel určil. V případě, že platební účet bude vlastnit více osob, bude k provedení služby změna platebního účtu třeba právního jednání všech majitelů účtu. Tato povinnost vyplývá z ustanovení § 2663 OZ, které stanoví, že v případě, že je účet zřízen pro více osob, má

každá z nich postavení majitele účtu, přičemž tyto osoby nakládají s účtem společně. Nakládání s účtem představuje vznik, změnu nebo zánik smlouvy o účtu. Služba změna platebního účtu je tedy nakládáním s účtem v tomto smyslu.

K § 124k - § 124l

V ustanoveních § 124k až § 124l jsou stanoveny povinnosti dosavadního i nového poskytovatele. Změna platebního účtu musí být provedena v rámci vzájemné kooperace obou poskytovatelů nejpozději ve lhůtě 12 dnů.

Ustanovení § 124k stanoví povinnost dosavadního poskytovatele přestat provádět převody peněžních prostředků, ke kterým dal uživatel trvalý příkaz, a odchozí inkasa. Dále je stanovena povinnost převést peněžní prostředky na účet uživatele vedený novým poskytovatelem a přestat přijímat příchozí převody peněžních prostředků. Všechny tyto úkony však dosavadní poskytovatel provede, pouze pokud o to uživatel požádal. Dosavadní poskytovatel dále předá novému poskytovateli informace o stávajících („aktivních“) trvalých příkazech a souhlasech k inkasu.

Převod peněžních prostředků dosavadním poskytovatelem bude považován za běžnou platební transakci, na kterou se uplatní ustanovení § 108 a § 109 zákona o platebním styku. Ustanovení § 124l odst. 1 písm. a) a b) stanoví povinnost nového poskytovatele informovat o změně platebního účtu třetí osoby (tj. plátce, který prováděl pravidelně se opakující převody a příjemce, který je oprávněn dát platební příkaz k inkasu). Údaje, které třetí osoby obdrží, mají pouze informativní charakter. Zda budou tyto údaje zakládat právní účinky a stanoví třetím osobám povinnost podle těchto informací jednat, bude záležet ad hoc na smluvním vztahu uživatele a třetí osoby, konkrétně na skutečnosti, zda obsah smlouvy může být jednostranně měněn či nikoliv. Poskytovatel, a to ani jedná-li jménem uživatele, nemá oprávnění zasahovat do soukromoprávního vztahu mezi plátcem a příjemcem v případě, že změna obsahu smlouvy může být měněna pouze konsenzem obou stran (např. údaj o platebním účtu, na který má být zasílána mzda, jež je součástí pracovní smlouvy).

Uživatel má možnost informovat plátce a příjemce sám prostřednictvím standardizovaných dopisů, které mu poskytne nový poskytovatel.

Nový poskytovatel začne v den určený uživatelem provádět převody peněžních prostředků, které dosavadní poskytovatel přestal provádět (§ 124k odst. 1 písm. b)) a předal o nich informace novému poskytovateli (§124k odst. 2).

Navrhovaná úprava nestanoví zvláštní úpravu náhrady škody, neboť se uplatní obecná úprava občanského práva. OZ rozlišuje povinnost nahradit škodu v případě porušení zákona v § 2910 a v případě porušení smluvní povinnosti v § 2913. V případě porušení zákona se jedná o odpovědnost subjektivní, tj. za zavinění, a v případě porušení smluvní povinnosti se jedná o odpovědnost objektivní bez ohledu na zavinění. V případě porušení ustanovení týkajících se služby změna platebního účtu se sice bude jednat o porušení povinností stanovené zákonem, je však třeba si uvědomit, že tyto povinnosti vznikly na základě smluvního vztahu, neboť dosavadní i nový poskytovatel jsou ve smluvním vztahu s uživatelem. Z toho důvodu důsledky takového porušení podřadíme pod režim smluvní odpovědnosti. Přestože ten, kdo porušil povinnost ze smlouvy, nemá možnost exkulpace, může se zprostit povinnosti k náhradě škody na základě liberačních důvodů, které OZ stanoví v § 2913 odst. 2.

K §124m - § 124o

Poskytovatel může po majiteli účtu za provedení změny platebního účtu požadovat úplatu, která však musí být přiměřená a odpovídat skutečným nákladům poskytovatele. Požadovat úplatu je vyloučeno za poskytnutí informací týkajících se stávajících trvalých příkazů a souhlasů k inkasu uživatele a také za poskytnutí informací ohledně služby změna účtu.

V ustanovení § 124n jsou stanoveny informace, které má poskytovatel povinnost uživateli zpřístupnit nebo poskytnout. Poskytovatel je povinen mj. informovat uživatele o způsobu mimosoudního řešení sporů. Poskytovatel je povinen poskytnout a zpřístupnit uvedené informace způsobem stanoveným v ustanovení § 78 ZOPS. Kompetentním orgánem pro mimosoudní řešení sporů mezi spotřebitelem a poskytovatelem platebních služeb je finanční arbitř.

Služba změna účtu je možná pouze mezi platebními účty vedenými ve stejné měně a pouze mezi platebními účty vedenými v České republice. Česká národní banka není povinna poskytovat službu změna platebního účtu, neboť vede platební účty pouze omezenému okruhu uživatelů.

K dílu 2 (Součinnost při změně platebního účtu ve vztahu k jinému členskému státu)

K § 124p

Novela neupravuje přeshraniční službu změna účtu. V zájmu usnadnění přeshraničního zřizování platebních účtů se zavádí povinnost tuzemského poskytovatele poskytnout na požádání uživatele součinnost při změně platebního účtu ve vztahu k jinému členskému státu. Pomoc tuzemského poskytovatele spočívá ve dvou krocích. Poskytovatel jednak poskytne uživateli bezplatně přehled o jeho stávajících trvalých příkazech a souhlasech k inkasu a o opakujících se příchozích převodech a inkasech provedených za posledních 13 měsíců. Poskytovatel má povinnost poskytnout informace způsobem stanoveným v ustanovení § 78 ZOPS. Poskytovatel dále převede veškeré peněžní prostředky na účet vedený v jiném členském státě za předpokladu, že ho o to uživatel požádá a sdělí mu přesné a úplné údaje umožňující identifikaci poskytovatele v jiném členském státě a identifikaci platebního účtu jím vedeného.

K hlavě III (Základní platební účet)

K § 124q

Základní platební účet nabízí banky nebo zahraniční banky, které mají pobočku umístěnou na území České republiky. V souladu s § 124x mají povinnost uzavřít smlouvu o základním platebním účtu pouze ti poskytovatelé, kteří vedou platební účty spotřebitelům. Nárok na zřízení základního platebního účtu vzniká spotřebiteli, který je osobou oprávněně pobývajícím v členském státě. Definice osoby oprávněně pobývajícím v členském státě vyplývá z ustanovení § 2 odst. 3 písm. k). Zájemce o zřízení základního platebního účtu je povinen doložením rozhodných dokumentů osvědčit, že je osobou oprávněně pobývajícím v členském státě.

Na výzvu spotřebitele předloží poskytovatel tomuto spotřebiteli návrh smluvních podmínek, které mají být obsahem smlouvy o základním platebním účtu. Spotřebitel má následně lhůtu návrh prostudovat. Pokud do 5 pracovních dnů od předložení návrhu prohlásí, že s návrhem souhlasí, je poskytovatel povinen s tímto spotřebitelem uzavřít smlouvu o základním platebním účtu.

Poskytovatel není povinen návrh smluvních podmínek předložit nebo ho odvolat za podmínek uvedených v § 124q odst. 3.

Poskytovatel nepředloží návrh smluvních podmínek, jestliže by uzavřením smlouvy po základním platebním účtu porušil právní předpis. Tímto právním předpisem může být zákon upravující opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu nebo zákon upravující provádění mezinárodních sankcí nebo přímo použitelné předpisy Evropské unie. Uživatel bude následně vyzooměn o důvodech, proč mu poskytovatel odmítl předložit návrh smluvních podmínek. Informační povinnost se neuplatní, pokud by tím došlo k porušení zákona upravující opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu nebo zákona upravujícího provádění mezinárodních sankcí nebo přímo použitelných předpisů Evropské unie.

Základní platební účet je veden v české měně.

K § 124r

Poskytovatel není oprávněn podmínit uzavření smlouvy o základním platebním účtu úplatným čerpáním služeb neuvedených v § 124s odst. 1.

K § 124s

Základní platební účet je charakterizován službami uvedenými v odstavci 1. Služby uvedené v odstavci 1 musí být majiteli základního platebního účtu poskytnuty vždy, jestliže jsou poskytovány ostatním spotřebitelům, kterým poskytovatel vede platební účet jiný než základní. Ustanovení však nenutí poskytovatele poskytovat majiteli základního platebního účtu služby, které ostatním klientům neposkytuje. Na poskytování služeb podle § 124s odst. 1 se také uplatní úplata podle § 124t.

Poskytovatel musí umožnit majiteli základního platebního účtu čerpat služby uvedené v odstavci 1 způsobem, jakým umožňuje čerpat služby uživatelům, kteří jsou majiteli jiného platebního účtu, než je účet základní. Majitelé základního platebního účtu by tak neměli být diskriminováni, co se týče přístupu ke službám spojeným s platebním účtem.

Ohledně přístupu k dalším službám spojeným s platebním účtem, včetně různých prémiových produktů, lze říci, že není důvodné vylučovat přístup majitele základního platebního účtu k těmto službám. Nicméně podmínky přístupu k těmto službám mohou být podmíněny stejným způsobem jako u ostatních uživatelů. Rovněž úplata za dodatečné služby není zákonem nijak regulována. Základní platební účet je veden v české měně.

K § 124t

Zákon stanoví, že poskytovatel je oprávněn si účtovat za služby uvedené v § 124s odst. 1 nejvýše úplatu odpovídající obvyklé ceně podle zákona o cenách. Obvyklá cena je pak vymezena jako cena shodného nebo z hlediska užití porovnatelného nebo vzájemně zastupitelného zboží volně sjednáváná mezi prodávajícími a kupujícími, kteří jsou na sobě navzájem ekonomicky, kapitálově nebo personálně nezávislí na daném trhu, který není ohrožen účinky omezení hospodářské soutěže.

Obvyklá cena tak zohledňuje jak stranu nabídky, tj. ochotu bank nabízet platební účty za určitou cenu, tak stranu poptávky, tj. ochotu spotřebitelů za dané služby platit.

Základní platební účet je koncipován tak, že jeho majitel má nárok na služby uvedené v § 124s odst. 1 v rozsahu, v jakém je banka poskytuje klientům, kteří vlastní jiný platební účet než základní. Rozsah služeb poskytovaných v rámci základního platebního účtu se tak bude lišit v závislosti na škále služeb, které banka nabízí. Jelikož rozsah služeb poskytovaných v rámci základního účtu nebude jednotný, je třeba cenu posuzovat vždy ke konkrétní nabídce služeb, které může majitel základního platebního účtu čerpat. Lze tedy říci, že cena se bude lišit dle škály služeb nabízených různými poskytovateli. Cena se bude také lišit v závislosti na způsobu čerpání dané služby. Cena za služby poskytované v rámci základního platebního účtu se tedy mezi poskytovateli lišit může.

Směrnice o základním platebním účtu stanoví, že přiměřenost úplaty za základní platební účet má být stanovena s ohledem na vnitrostátní úroveň příjmů a průměrnou výši úplaty účtované za služby spojené s platebním účtem. V souladu s těmito požadavky se jako vhodné kritérium přiměřenosti jeví obvyklá cena podle zákona o cenách. Cena na trhu je dána především střetáváním nabídky s poptávkou a jako taková zohledňuje ochotu a možnost spotřebitelů za danou službu zaplatit. Tržní cena tedy obsahuje i zohlednění úrovně příjmů spotřebitelů. Vzhledem k tomu, že trh platebních služeb tvoří cenu na základě tržního mechanismu, měla by tržní cena být kritériem přiměřenosti úplaty za služby spojené se základním platebním účtem. Toto kritérium zohledňuje oba parametry požadované směrnicí o základním platebním účtu.

K § 124u

K ujednáním o smluvní pokutě sjednané pro případ porušení povinnosti ze smlouvy o základním platebním účtu se nepřihlíží. Výjimkou je smluvní pokuta sjednaná v souvislosti s překročením a možností přečerpání, která je upravena zákonem o úvěru pro spotřebitele.

K § 124v

Poskytovatel platebních služeb může jednostranně vypovědět závazek ze smlouvy o základním platebním účtu z důvodů, které jsou taxativně vymezeny v § 124v odst. 1 a 2. Ustanovení § 124v odst. 1 a 2 je k ustanovení § 96 zákona o platebním styku ve vztahu *lex specialis*. Poskytovatel může od smlouvy o základním platebním účtu odstoupit z důvodů uvedených v § 124v odst. 3 a 4. Poskytovatel může od smlouvy o základním platebním účtu odstoupit například tehdy, je-li trvání závazku ze smlouvy o základním platebním účtu nebo užívání tohoto účtu v rozporu se zákonem upravujícím opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, zákonem upravujícím provádění mezinárodních sankcí nebo přímo použitelnými předpisy Evropské unie.

Současně s výpovědí nebo odstoupením oznámí majiteli účtu důvody výpovědi nebo odstoupení a upozorní jej na způsob mimosoudního řešení sporu prostřednictvím finančního arbitra, dále na možnost obrátit se se stížností na orgán dohledu, kterým je Česká národní banka, a popřípadě jej upozorní na možnost podat stížnost poskytovateli platebních služeb, který ji projedná v rámci interního postupu. Poskytovatel důvody odstoupení nebo výpovědi nesdělí, pokud by sdělení bylo v rozporu se zákonem upravujícím opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, zákonem upravujícím provádění mezinárodních sankcí nebo přímo použitelnými předpisy Evropské unie.

K § 124w

Poskytovatel platebních služeb zpřístupní informace o základním platebním účtu a způsobu mimosoudního řešení sporů jednak elektronicky na svých internetových stránkách a jednak ve svých obchodních prostorách, které jsou určeny spotřebitelům. Na žádost poskytovatel informace poskytne. Poskytovatel má povinnost poskytnout a zpřístupnit informace způsobem stanoveným v ustanovení § 78 ZOPS.

K § 124x

Z povinnosti nabízet základní platební účet jsou vyňata spořitelní a úvěrní družstva. Spořitelní a úvěrní družstva jsou oprávněna přijímat vklady pouze od svých členů. Použití hlavy III zákona na družstva by implikovalo povinné přijímání členů družstva a nedůvodně spojovalo nástroj, který má napomáhat finanční inkluzi, s účastí na obchodní korporaci včetně účasti na hospodaření dané instituce.

Povinnost zřídit základní platební účet se dále nevztahuje na banky a zahraniční banky, které nevedou platební účty spotřebitelům.

K hlavě IV (Společná ustanovení)

K § 124y

Stanoví se informační povinnost poskytovatele informovat uživatele, jestliže po zániku závazku ze smlouvy o platebním účtu má tento poskytovatel vůči uživateli neuhrazenou pohledávku. Uživatel má být informován bez zbytečného odkladu po zániku závazku ze smlouvy o platebním účtu.

K § 124z

Zákaz diskriminace již vyplývá z § 6 zákona o ochraně spotřebitele. S ohledem na požadavek směrnice o základním platebním účtu a na § 1 odst. 1 antidiskriminačního zákona se výslovně uvádí důvody, ze kterých nesmí být spotřebitel diskriminován, a to státní občanství a místo pobytu. Je tomu tak proto, aby bylo zcela zřejmé, že se spotřebiteli nesmí

být v přístupu k platebnímu účtu zacházeno odlišně na základě jakýchkoli kritérií, a to ani na základě státní příslušnosti a místa pobytu, což jsou kritéria, s nimiž se v praxi lze setkat. Zakázána je i nepřímá diskriminace, která ve svém důsledku k odlišnému zacházení vede, například požadavek na existenci korespondenční adresy pouze ČR, který je pro osoby bez pobytu v ČR obtížně splnitelný.

K § 124za

Stanoví se působnost části páté zákona. Část pátá se, jako transpozice směrnice o základním platebním účtu, použije na ty platební účty, jejichž prostřednictvím lze vybírat hotovost, převést peněžní prostředky ve prospěch třetích osob (včetně provedení úhrad), na které lze připsat peněžní prostředky od třetích osob (včetně příchozích převodů). Účty s omezenějšími funkcemi tak nespádají pod působnost části páté zákona. Standardně tak budou z působnosti vyňaty například účty ke kreditním kartám a spořicí či úvěrové účty.

K bodům 22 a 25 až 30 [§ 130 a § 132]

Stanoví se správní delikty za porušení povinností části páté zákona, která zahrnuje transparentnost služeb spojených s platebním účtem, změnu platebního účtu a základní platební účet. Pro porušení nových informačních povinností je stanovena stejné horní hranice udělovaných pokut jako pro doposud platné informační povinnosti, neboť se jedná o stejně závažné porušení povinností. Pro nepoužívání jednotného označení nebo neposkytnutí součinnosti při změně účtu ve vztahu k zahraničí, které souvisejí s informováním klienta a poskytnutím informací, se tak stanoví stejná horní hranice jako u informačních povinností, neboť se jedná o typově podobně závažné porušení povinností.

Horní sazba 10 000 000 Kč je stanovena nově pro porušení ustanovení o úplatě, při neoprávněné výpovědi závazku ze smlouvy o základním platebním účtu, pro porušení povinností při změně účtu a pro zabezpečení přístupu k základnímu účtu a službám s ním spojeným. Neoprávněná výpověď takové rámcové smlouvy má tedy stejnou horní sazbu jako porušení povinností při změně závazku z rámcové smlouvy obecně, neboť se jedná o stejně závažné porušení povinností. Stejně je trestáno jednání, kdy poskytovatel nebude umožňovat službu tzv. „switchingu“ (změna účtu) a nebude zřizovat základní účtu a poskytovat předepsané služby, neboť se jedná o typově nejzávažnější jednání.

Navržené sazby pokut zohledňují závažnost daného protiprávního jednání, možnost získat neoprávněný prospěch či výhodu. Dále vzhledem k velkému množství platebních účtů a možného porušení zákona mají přispět k plnění zákonných požadavků a odradit od porušování zákonných povinností. Jak již bylo uvedeno, pokuty zachovávají horní hranice sazeb dané dosavadním zněním zákona o platebním styku a odpovídají výši obvyklé v regulaci finančního trhu.“

K bodům 31 a 32 [§ 133a]

Náhrada nesprávného označení a oprava legislativně technického charakteru.

K bodu 33 [§ 133b]

Stanoví se správní delikty za porušení nařízení o mezibankovních poplatcích.

K bodům 34 až 36, 38 až 43 [§ 135 a § 135a]

Orgány dohledu podle nařízení jsou ustanoveny Česká národní banka, Česká obchodní inspekce a Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Česká národní banka je ustanovena orgánem dohledu nad poskytovateli platebních služeb. Česká obchodní inspekce bude vykonávat dohled nad příjemci, standardně tedy obchodníky akceptujícími platební karty. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže dohlíží na provozovatele schématu platebních karet a zpracovatele karetých transakcí.

Projednávaní správních deliktů provozovatelů srovnávacích internetových stránek je stanoveno tak, že jsou-li tyto stránky provozovány poskytovatelem platebních služeb při výkonu činnosti, kterou poskytovatel vykonává na základě povolení, licence nebo registrace České národní banky, projednává správní delikty provozovatele srovnávacích stránek Česká národní banka.

V ostatních případech budou provozovatelé srovnávacích stránek dohlíženi Českou obchodní inspekcí. Zákon o České obchodní inspekci totiž stanoví, že Česká obchodní inspekce kontroluje právnické a fyzické osoby prodávající nebo dodávající výrobky a zboží na vnitřní trh, poskytující služby nebo vyvíjející jinou podobnou činnost na vnitřním trhu, pokud podle zvláštních právních předpisů nevykonává dozor jiný správní úřad. Česká obchodní inspekce rovněž kontroluje dodržování podmínek stanovených zvláštními právními předpisy nebo jinými závaznými opatřeními pro provozování nebo poskytování činností uvedených v předchozí větě. Z uvedených důvodů bude projednávat správní delikty takto vymezené kategorie provozovatelů Česká obchodní inspekce.

Kontrolu nad uplatňováním přiměřené úplaty za služby uvedené v § 124s odst. 1 a nabízené v rámci základního platebního účtu bude vykonávat Ministerstvo financí postupem podle zákona o cenách.

K bodu 37 [§ 135]

Doplňuje se povinnost České národní banky uveřejnit pravomocné rozhodnutí o udělení pokutě. Ustanovení dále rozvádí pravidla daného uveřejnění. Ustanovení se týká rozhodnutí vydaných Českou národní bankou.

K bodu 44 [§ 135b]

Ustanovením se doplňují pravidla, jak má Česká národní banka nakládat s informacemi, které obdržela od orgánů dohledu jiného členského státu.

K bodu 45 [§ 142]

Česká národní banka se zmocňuje vydat vyhlášku k provedení § 124d odst. 3.

K části první čl. II

Stanoví se přechodné ustanovení pro používání jednotné terminologie. Jednotná terminologie bude používána 9 měsíců ode dne nabytí účinnosti přímo použitelného předpisu Evropské unie, který jednotnou terminologii harmonizuje. Česká národní banka vydá vyhlášku obsahující jedné označení služeb spojených s platebním účtem do 3 měsíců ode dne účinnosti evropského předpisu. Dále se stanoví přechodné ustanovení pro poskytnutí dokumentu podle § 124h návrhu zákona.

K části druhé čl. III

K bodům 1 až 5 [§ 2 odst. 2]

Česká obchodní inspekce je stanovena orgánem dohledu nad dodržováním povinností příjemce, tedy standardně obchodníka přijímajícího platební karty, stanovených nařízením o mezibankovních poplatcích. Dále se provádějí legislativně technické úpravy.

K části třetí čl. IV

K bodům 1 až 3 [§ 1 a § 3]

Stanoví se příslušnost finančního arbitra rozhodovat spory mezi poskytovatelem platebních služeb a příjemcem týkající se práv a povinností stanovených nařízením o mezibankovních poplatcích. § 1 odst. 1 písm. a) se upravuje, aby bylo zřejmé, že se vztahuje i na poskytnutí návrhu smluvních podmínek a na další aspekty zřízení základního platebního účtu. Dále se provádějí legislativně technické změny.

K části čtvrté čl. V

V souvislosti s dohledem Ministerstva financí nad uplatňováním přiměřené ceny za služby uvedené v § 124s odst. 1 a poskytované v rámci základního účtu se rozšiřuje vymezení cenové kontroly.

K části páté čl. VI

Zákon nabývá účinnosti 18. září 2016. S výjimkou ustanovení implementujících nařízení o mezibankovních poplatcích, která budou účinná patnáctým dnem po vyhlášení zákona, neboť jednotlivá ustanovení nařízení o mezibankovních poplatcích nabývají účinnosti postupně od června 2015.

V Praze dne 24. února 2016

Předseda vlády:
Mgr. Bohuslav Sobotka v. r.

1. místopředseda vlády pro ekonomiku a ministr financí:
Ing. Andrej Babiš v. r.